

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennytte forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Læge F. Jørgensen,
(Skolelæge,)
Randers.

Beretning

om

Randers Sjæbstads Skolenæsen

for

1890.

Almindelig Oversigt.

Af skolepligtige Børn var der i Randers Skoledistrikt ved Udgangen af Året 1890 i alt 1297 Drenge og 1307 Piger eller tilsammen af begge Kjøn 2604 . Disse være haaledes fordele ¹⁾ :	
i Kommunens 2 offentlige Skoler (1802)	1740 ²⁾
- Randers Lærde Skole (152)	95
- 39 Privatskoler (994)	707
- Børneasylset (220)	15
- Skoler udenfor Distriktet	5
	————— 2562
hjemmeunderviste	15
Konfirmander, udmeldte af Privatskoler	12
ikke indmeldte 7aarige Børn	15
	————— 42
Tilsammen skolepligtige af begge Kjøn 2604³⁾	

¹⁾ De jmaa Tal i Parenthes angive de skolesøgende, de store derimod de skolepligtige Børn.

²⁾ Det gjennemsnitlige Børneantal i de offentlige Skoler har været:
i Friskolen, Drenge 693,40
Piger 769,95

i Borgersskolen, Dr. 179,42	1463,35
P. 133,91	
	313,33

Tilsammen 1776,68

Da de ordinære Udgifter til det offentlige Skolevæsen, efter Fra-drag af Skolelon, Skolepenge og Skoleboder saavel som ogjaa af Bidraget til Amts-skolefonden samt Forrentning og Afdrag af Skolevæsenets Gjæld, have beløbet sig til 43415 Kr 83 Ør, bliver altsaa Udgiften for hvert Barn gjennemsnitlig 24 Kr 44 Ør.

³⁾ Da der ved Udgangen af 1889 var 2580 skolepligtige Børn i Distriktet, er altsaa Antallet voget med 24 i Årets Øb. Ved Udgangen af 1881 var der i Distriket 1878 skolepligtige Børn, saa at altsaa Antallet er voget i de sidste ti Åar med 726. En udførlig Oversigtstabell findes i Bilag D.

Derimod var der af skoleøgende ved samme Tid i alt 1620 Drenge og 1553 Piger, tilsammen 3173. Blandt disse var der af skolepligtige	2562
over skolepligtig Alder	80 ¹⁾
under skolepligtig Alder	466 ²⁾
fra fremmede Skoledistricter	65 ³⁾
	611

Tilsammen skoleøgende af begge Kjøn 3173

Af de 39 **Privatskoler** havde

11 et Discipeltal af under 10	
11 - - - mellem 10 og 20	
3 - - - 20 - 30	
6 - - - 30 - 40	
2 - - - 40 - 50	
6 - - - 50 - 85 ⁴⁾	

Blandt Privatskolerne var der

2 Dreneskoler med et Discipeltal af i alt 157	
6 Pigeskoler — - — - — 258	
10 blandede Skoler — - — - — 381	
21 Smaafskoler — - — - — 198	

Talt besøgtes Privatskolerne altsaa af 994

Gymnastikundervisning for **Pigebørn** er indført i 3 Skoler, nemlig Frk. Risteds og Frk. la Cours, der hver har sit eget, fortrinligt indrettede Gymnastiklokale, samt i Frk. Kølisj's, hvor Gymnastiken foretages i et af Skoleværelserne.

Præliminærexamen er taget i 2 Privatskoler, nemlig:
i Klepsh's Dreneskole af 17 Examinander,
i Frk. Risteds Pigeskole af 4 Examinandinder.

Blandt Privatskolerne bestyres

- 1 af Latinfolens Rektor,
- 2 - Seminarister, hvorf 1 med Præliminærexamen,
- 1 - en examineret Institutbestyrerinde,
- 1 - en Cand. pharm.,
- 1 - den katholske Menigheds Præst,
- 2 - uexaminerede Mænd,
- 31 - uexaminerede Kvinder.

¹⁾ nemlig 15aarige og derover, samt Konfirmerede under 15 Aar.

²⁾ heri medregnet 205 Ushylbørn under 7 Aar.

³⁾ egentlig 69; men da der blandt disse er 1 over og 3 under skolepligtig Alder, som allerede ere medregnede hver paa sit Sted mellem de 80 og 466, ere de her fradragne.

⁴⁾ deriblant Latinfolens Forberedelsesskole med 82 Drenge.

Føruden vedkommende Skolers Bestyrere eller Bestyrerinder medvirkede ved Undervisningen

i 1 Skole 3 Lærere og 9 Lærerinder,

- 1	—	10	—	-	"	—
- 1	—	6	—	-	"	—
- 1	—	2	—	-	4	—
- 1	—	2	—	-	1	—
- 1	—	1	—	-	2	—
- 1	—	"	—	-	4	—
- 2	—	"	—	-	3	—
- 3	—	"	—	-	2	—
- 4	—	"	—	-	1	—
- 23	—	"	—	-	"	—

Af Privatskolerne overgik C. F. Leichts Borger- og Realskole paa Grund af Bestyrerens Død d. 5 Oktober til en ny Bestyrer, Seminarist C. Hansen Høstrup, som overtog Skolen d. 4. Novbr.

I Aaret 1846 ere følgende nye Skoler oprettede: Jens Jensens for Drenge og Piger, Frk. Ellen Mansas Børnehave, Frø Julieiane Lauritsens Skole for Drenge og Piger og Frø A. Grams Skole for Smaadrenge.

Derimod er Frk. Torms Skole gaaet ind.

En fuldstændig schematisk Oversigt over samtlige Skolers Frevents findes i Bilag C.

Den Bay-Kirketerp'ske Borger-skole.

Skolen skriver sig i sin nuværende Skikkelse fra 1847 og er opstaet ved en Sammensmelting af 2 ældre Borger-skoler, den **Bay'ske** og den **Kirketerp'ske**, af hvilke den førstnævnte, beliggende paa Hjørnet af Torvegade og Kirkegade (der den Gang benævnedes Vestergade), var grundlagt 1776 af Kjøbmand Jens Rudolphsen Bay¹⁾ og Hustru Else Cathrine Knabe, der ved Fundats af 14 Sept. 1779 tilskjødede den til Staden tilliggemed en Kapital af

¹⁾ Af den berjendte Familie Bay, der idetmindste i omtrent 400 Aar har været en anseet og betydningsfuld Kjøbmands-slægt i Randers, og blandt hvis Medlemmer der allerede Aar 1529 nævnes en Anders Bay som Borgmester i Staden.

200 Rdlr. Courant, for hvis Renter Bygningen¹⁾ skulle vedligeholdes, medens den sidstnævnte, beliggende paa Brødregade, da værende Nr. 211, var stiftet af den forhenværende Gier af Dronningborg Gaard, Etatsraad Ditlev Kirketerp²⁾, ved Fundats af 20 Januar 1778 med Tillægsbestemmelser af 6 April og kgl. Konfirmation af 20 Mai i. A.³⁾. (Se Bilag A og B.)

Af disse 2 Skoler havde den Bøjske oprindelig 2 Afdelinger, en Betalingsskole for mere formuende Folks og en Fri-skole for Fattigfolks Børn; men i Året 1817 ophevedes "Fattigskolen", og Børnene i den gik derpaa over til den nyoprettede kommunale Fri-skole. Omrent samtidig dermed ophørte det den Bøjske Familie ifølge Fundatsen tilkommende Direktorat for Skolen, idet den da værende Direktør, Kjøbmand Hans Bay, paa Grund af Svaghed og Alderdom ønskede sig fritaget for samme og gav Aftald paa det ikke blot for sin egen Person, men ogsaa for sine Arvingers Bedkommende. Derimod besættes endnu den Dag idag 2 Fripladser i Borger-skolen af Familiens Overhoved.

Da de to gamle Skolebygninger, som Bay og Kirketerp havde skænket Byen, efterhaanden vare blevne for smaa i Forhold til deres Børnetal og derhos vare uhenførtsmæssigt indrettede efter en nyere Tids Krav, installeredes i Året 1821⁴⁾ begge disse Skoler,

¹⁾ Over Indgangen var der indmuret en Stentavle med følgende Inscription:

DENNE BYGNING

INDRETTET TIL TVENDE SKOLER
DEN ENE FOR FATTIGE BØRN
DEN ANDEN FOR ANDRE BYENS BØRN
HAVER VELÆDLE
HER JENS RUDOLPHSEN BAY
HANDELSMAND I RANDERS
OC HANS ELSKELIGE HVISTRVE
MAD ELSE CATHRINE KNABE
LADET AF NYE OPBYGGE
SKLÆNKET OG GIVET
GVD TIL ÆRE
VNGDOMMEN TIL NYTTE
DEM SELV TIL CHRISTELIG AFMINDELSE
ANNO 1776

SAMT TIL REPARATION AARLIG RENTE AF 200 RDL.

(Denne Sten er nu indmuret i Gaarden Nr. 3 paa Middelgade.)

- ²⁾ Han var Son af en formuende Kjøbmand i Hobro og gav, efter at have nedsat sig i Randers, Handelen her et betydeligt Øppling, idet han var den første Kjøbmand i Staden, der gav sig af med udenrigs Handel, nemlig paa Frankrig, Spanien og Vestindien.
- ³⁾ Denne Skole kaldtes også "den tydske Skole", formodentlig fordi der i den ifølge Fundatsen skulle undervises i det tydske Sprog, hvad der ikke skulde i den Bøjske. Den besøgtes i tidligere Tid hovedsagelig af Børn fra den østlige Del af Staden, det saakaldte "Slotsogn", medens Børnene fra den vestlige Del, det gamle St. Mortens Sogn, undervistes i den Bøjske Skole.
- ⁴⁾ Hver af de to Bøjske Skoler var oprindelig bestemt kun for 30 Børn, medens det i Fundatsen for den Kirketerpske hedder, at naar Bornehues Antal overstiger 40, skal der ansættes en Underlærer; i Efteråret 1821, altsaa 4 Åar efter Nedlæggelsen af den saakaldte Fattigskole, var der i den Bøjske Borger-skole et Antal af 120 Børn og i den Kirketerpske 133, tilsammen

baade den Bayiske og den Kirketerpste, i den samme Gaard, hvor Friskolen holdtes, nemlig Ejendommen Matr.-Nr. 410, nu 391, paa Hjørnet af Store Boldgade og Kirkegade, der dengang var stor nok til at kunne rumme alle tre Skoler. Men da omfider ogsaa her Bladsen blev for træng paa Grund af det stadig voksende Børnetal, opførtes i Aarene 1846—47 den nuværende BorgerSkolebygning¹⁾ i Vestergrude Nr. 5 (Matr.-Nr. 411) til Brug for de forenede Skoler, hvis Sammensmelting allerede længe havde været påtænkt, men først officielt blev vedtaget i den af Kancelliet under 28de Decbr. 1844 approberede Skoleplan, hvor Skolen benævnes den **Bay-Kirketerpste BorgerSkole**. Det for denne bestemte Skolelokale indbiedes derpaa den 9. Juni 1847 af Byens daværende Sognepræst, Provst W. Jørgensen.

altsaa i begge disse 2 BorgerSkoler ikke mindre end 253 Børn. Dog havde tidligere Bejoget i den Kirketerpste Skole ikke været saa stort, som det ontfedes, hvad der fremgaaer af følgende Avertissemant fra Skolekommisionen i Randers Amtsavis for 10de Oktober 1815: „I den saafalde tydste Skole, hvor Skolelærer H. N. Baché forestaar Undervisningen, er der Blads for 19 Lærlinge. Skolekommisionen ontfede at disse Bladser maatte bejantes med Børn, som ikke egentlig høre til Almuen, da Skolen ikke oprettedes for Almueklassen; og indbydes desaarsag Forældre, som Stand og Formue gav den større Anseelse, til at sætte saa mange Børn i denne Læreanstalt, som den kan modtage, nemlig 40 i alt. De som benyttede den, give 5 Rbd. S. V. i Skolelon for hvert Barn, og desuden et Tilstud, hvormed 6 Farne Brænde til Skolens Opvarmelse kan betales, og de som ville benytte den, de lade sine Børn antegne hos ovennævnte Skolelærer Baché inden Octbr. Maaneds Udgang.“ Denne Opsordring maa imidlertid ikke have frigjort hunderligt; thi i Skolekommisionens Møde den 1ste December vedtog man at søge de ledige Bladser i den tydste Skole besatte med Børn fra Bugeskolerne, som kunde være „nogenledes bekymrede“ til at modtage en højere Undervisning end den, der meddeltes i disse Skoler. Men trods modtaget Tilslagn ved personlig Henwendung fra Skolekommisionens Side til saadanne Børns Forældre maatte der dog, da det kom til Stykket, kun 3 Børn til den berammede Optagelsesprove. Maaske havde de hoie Skolepenge, 5 Rdlr. Solu. Verdi aarlig foruden 56 Skilling i Brændepenge, noget Afstrekende ved sig; ialtfald var det billigere i den Bayiske BorgerSkole, hvor der kun betaltes $4\frac{1}{2}$ Rdlr. foruden Brændepenge. I Aaret 1815 var imidlertid dog Børnetallet i den Kirketerpste Skole steget til 30, hvad der maaske havde sin Grund i, at man besluttede sig til at udrede Betalingen for Ubmeldedes Børn af de Kapitaler, som Niels Brok havde bestemt til fattige Børns Undervisning.

¹⁾ Den indtager tiliggemed den dertil hørende Legeplads for Børnene et Flade-rum af 3785 Kvadratalen.

Grunden, der var et Stykke af den til den saafalde „Hvide Molle“ hørende Have, indkjøbtes for en Sum af..... 3000 Kr. Selve Skolebygningen kostede..... 18730 — Brandmur, Brælægning, Inventar m. M..... 5000 —

Tilsammen 26730 Kr

I Skolebygningen er der Bolig for Overlæreren, som tillige er Skolens Inspektør, samt 9 Klasseværelser; i Kælderen er der en god og rummelig Bolig for Portneren.

Blandt Klasseværelserne er der

1 af 4368 Kubikfods Rumfang med 448 Kvadratsfods Gulvflade,	
6 - 3354 — — —	344 — —
2 - 2047 — — —	210 — —

Skolen er baade for Drenge og Piger, som undervises hvert Kjøn for sig, men i samme Bygning. For Pigehørnene er der tillige oprettet en Haandgjerningskølle med pligtig Undervisning for Forberedelsesklassens Bedkommende, hvorimod Deltagelsen er frivillig for de øvrige klassers.

Antallet af **skoleøgende Børn** udgjorde for Læsefølens Bedkommende:

d. 1. Januar 1890	180 Dr. og 133 P., i alt 313,
Afgang i Årets Øpb	40 - - 32 -, — 72;
	140 Dr. og 101 P., i alt 241,
Tilgang i Årets Øpb	47 - - 44 -, — 91;
d. 31 December	187 Dr. og 145 P., i alt 332, hvoraf udenbys
	3 - - 2 -, — 5; altsaa skolepligtige i Kommunen 184 Dr. og 143 P., i alt 327.

Tilgangen har saaledes overskredet Afgangsen med i alt 19 Børn.
Se Bilag E, I og II.

Hvad **Klassesordelingen** angaaer, har Skolen 5 Drengeklasser, 4 Pigeklasser og 2 Forberedelsesklasser, hvoraf den ene er for Drenge og den anden for Piger.

Det **ugentlige Timeantal** er 34 for hver af de to øverste Drengeklasser og 33, 31 og 30 henholdsvis for hver af de tre følgende, samt 24 for hver af Pigeklasserne og af de to Forberedelsesklasser, til sammen 306 Timer. Undervisning i Sang, Gymnastik og Haandgjerning har desuden sine bestemte Timer for hver Klasse. Se Bilag F.

Examen holdes kun 1 Gang om Året, nemlig i Juli Maaned, umiddelbart før Sommerferien.

De **skolepligtige Dage** udgjorde for hver Klasse $253\frac{1}{2}$ Dag.

De **skoleforsomte Dage** have udgjort:

paa Gr. af Sygdom af anden lovl. Gr. uden lovl. Gr. ...	i Drengeklasserne 1152 $\frac{1}{2}$ = 2,52 % 232 = 0,51 % 120 $\frac{1}{2}$ = 0,26 %	i Pigeklasserne 1351 = 3,99 % 268 $\frac{1}{2}$ = 0,79 % 58 $\frac{1}{2}$ = 0,21 %	i Haandgjst. 348 = 2,40 % 70 = 0,33 % 85 = 0,44 %
Til sammen	1505 = 3,29 %	1678 = 4,99 %	503 = 3,17 %

Se Bilag G, I og II.

Fritagne for Gymnastikundervisning vare paa Grund af Legemsvidghed 5 = 2,78 % af de gymnastikpligtige Børn.

Haandgjerningskolen har været besøgt gjennemsnitlig af 83 Børn. Se Bilag G, III.

I **Skoleløn** betales af Forældrene eller Børgerne aarligt i Læsefonden for et enkelt Barn

	indenbøtes	udenbøtes
i Drengeklasserne.....	30 Kr	40 Kr
- Pige- og Forberedelseskls.	20 —	24 —

For to Børn af samme Forældre nedskættes Betalingen med $\frac{1}{4}$ og for tre med $\frac{1}{3}$. Desuden betales der aarligt for hvert Barn 1 Kr 20 Ør i Brændselspenge og indtil 1 Kr 60 Ør i "Skolepenge" [jvfr. Lov af 8 Marts 1856, § 11]¹⁾, hvilken sidste Afgift uformuende Forældre dog fritages for at erlægge.

I **Haandgjerningskolen** betales aarligt for hvert Barn 4 Kr med samme Moderation som i Læsefonden. Dog meddeles Undervisningen gratis til Børnene i Forberedelsesklassen.

Den samlede Skoleløn for Året 1890 udgjorde

for Læsefonden	6154 Kr	36 Ør
- Haandgjerningskolen ...	279 —	99 -
<u>Tilsammen</u>		6434 Kr 35 Ør

Lærerpersonalet bestod ved Årets Begyndelse af 6 Lærere med fast Ansættelse og 2 Timelærerinder; men ved Kirke- og Undervisningsministeriets Resolution af 18 Febr. oprettedes der ved Skolen istedetfor Timelærerindeembederne 2 faste Lærerindeembeder paa lavest Lønning, som uden Opslag besattes med de siden 1 Sept. 1886 ansatte Timelærerinder, Frk. Abelone Katrine Knudsen og Frk. Kirstine Cathrine Bechmann.

Af Lærerne afgik Fr. P. Skinnerup ved Døden d. 7 Januar, og i hans Sted konstitueredes Seminarist Peder Mogens Pederßen, som dernæst under 27 April blev kaldet til Lærer ved Skolen. Gymnastiklæreren og hans Assistent ere følles for Borgerfonden og Friskolen.

Endelig har Skolen en Haandgjerningslærerinde, saa at samtlige de med Undervisningen bestjæltigede Personer ere 8 Lærere og 3 Lærerinder, ialt 11.

Om Lærerpersonalet og dets Lønninger se Bilag H.

Af **Skolesparemærker** er der i Året 1890 solgt for ca. 650 Kr.

¹⁾ nemlig 40, 30, 75 og 100 Ør Kvartalet for henholdsvis 1, 2, 3 og 4 Børn eller derover af samme Forældre.

De ved Randers Skolevæsen ansatte Lærere betale ingen Skoleløn men kan Skolepenge for dem af deres Børn, som besøge Borgerfonden; men Skolepengene opkræves da med et Beløb af 50, 75 og 100 Ør for henholdsvis 1, 2 og 3 Børn eller derover. Med samme Beløb opkræves Skolepengene for udenbøtes Børn.

"Skolepengene" have udgjort 375 Kr 24 Ør.

Lærerbibliotheket, der er fælles for Borgerstolens og Fri-stolens Lærere og har Plads paa Borgerstolen, hvis Overlærer er Bibliothekar, tæller ialt 170 Bind.

Med Byraadets Tilladelse benytter Handelsskolen 2 af Skolens Klasser værelser 5 Aftener om Ugen, 2 Timer hver Aften med fri Velhøring og Varme.

Den Brock-Bredal'ske Friskole.

Denne Skole er oprettet 1817¹⁾ og opkaldt efter Grosserer Niels Brock og hans Hustru Lene Bredal paa Grund af den storartede Gavmildhed, som Niels Brock har udvist mod Almueskole-væsenet i Randers ved i sit Testamente af 19 Febr. 1796 at betenke det med Legater til et Beløb af 13100 Rd. Cour.²⁾ Se Bilag I.

Skolen begyndte med et Antal af omtrent 300 Børn, som kom dels fra de saakaldte Pugeeskoler og dels fra den Byske "Fattigskole", der oprindelig var bestemt kun for 30, men allerede i længere tid havde vist sig utilstrækkelig i Forhold til det voksende Børnetal og derfor nu nedlagdes ved Oprettelserne af den kommunale Friskole. Til den saaledes nu organiserede nye Friskole, der til en Begyndelse

¹⁾ Under 1 Juli 1817 approberede Råncelliet et „Interimistiske Forslag til Skolevæsenets Organisation i Randers Kjøbstad“ i henhold til Skoleanordningen af 29 Juli 1814. Der var da omtrent 500 skolepligtige Børn, som vare saaledes fordelt:

i den Kirfeteryske Skole	30
- — Byske Borgersskole	81
- — Fattigskole	34
- 2 anseeliggere Privatskoler	56
- 10 Smaaskoler (Pugeeskoler).....	269
ifte skolesogende circa.....	30

Til sammen c. 500

Lærerlounningerne beløb sig efter det interimistiske Forslag til 2850 Rd. S. B. eller 5700 Kr., hvorfaf kun 332 Kr. behøvede at paaliges Stadens Indbyggere. Men det hele Lærerpersonale bestod da ogsaa kun af 2 Forste-lærere ved Borgerstolerne, hver med sin Hjælpelærer, og 1 uordineret Læreret ved 85 Åar, som forestod Friskolen, ved hvilken tillige var ansat 2 Hjælpelærere, ialt altsaa af 7 Personer. Ved Mdgangen af 1890 derimod var der ikke mindre end 38 Personer ansatte i Skolevæsenets Dieneste; men Antallet af skolepligtige Børn var da ogsaa vokset til 2604.

²⁾ Paa Grund af den betydelige Sum, hvortil disse og nogle andre, væsentlig til Borgerstolerne henvættede mindre Legater beløb sig, paalignedes der Kommunens Beboere i Tidsrummet fra 1817 til 1838 iffe nogen større Skolefond end ialt c. 1600 Kr. årlig; og saa var dermed iffe blot al tidligere Gjeld betalt, men tillige efterhaanden tilveiebragt et Oplagsfond paa 6000 Kr., hvorför man i Året 1838 fattede den sjeabsvængre Beslutning herefter at ophøre med al Ligning til Skolevæsenet, hvad der senere har haevnet sig paa følelig Maade, idet det ikke har været let at efterkomme de Krav til en bedre Undervisning, som Tiden efterhaanden stillede.

maatte nøies med 3 Lærere, hvorfaf den ene var en Olding, leiedes der først i Byen for en aarlig Betaling af 750 Kr to store Børrelser, af hvilke hvert funde rumme omrent 80 Børn ad Gangen. Men i Aaret 1820 etableredes Skolen i Gaarden Matr.-Nr. 410 paa Hjørnet af Kirkegaden og Store Boldgade (nu Kirkegade Nr. 14), som med Samtykke af Administrationen for de Brock-Bredalske Legater blev kjøbt af Skolebestyrelsen for en Sum af 3000 Rdlr. Sølv¹⁾, og her holdtes nu Skolen indtil Slutningen af 1868, da den henflyttedes til den nuværende Drengeskolebygning i Nordre Straede Nr. 2 (Matr.-Nr. 795), som, efter at være bleven opført i dette og det foregaende Aar, blev indviet af daværende Sognepræst D. Pontoppidan den 6 Januar 1869 og derefter tagen i Brug af den samlede Friskole²⁾. Men ogsaa her blev efterhaanden Bladsen for travng, saa at der allerede i Aaret 1879, kun 10 Aar efter Bygningens Opførelse, maatte leies Lokaler til Forberedelsesklasserne, og der byggedes derfor 1884 i Markedsgade Nr. 8 (Matr.-Nr. 622 f) til Brug for Børneafdelingen en ny Skole³⁾, som indviedes d. 8 Mai 1885 af den daværende Formand for Skolkommissionen, Pastor S. Hansen, og Sognepræst P. Scharling.

¹⁾ I denne Gaard fik tillige Aaret efter som foran bemærket (Side 167) de to Borgerstoler Blads indtil 1847.

²⁾ Denne Skole er opført paa en Kommunen tilhørende Plads, den saakaldte Fængselaards Grund; den optager et Fladeindhold af 4090 Kvadratalen, hvoraf c. 2400 er udlagt til Legeplads for Børnene. Samtlige Udgifter ved Byggeføretagendet med Inventarium beløb sig til c. 58000 Kr.

I Skolebygningen er der Bolig for Overlæreren samt 14 Klasseværelser, af hvilke de 10 ere Brug hele Dagen, medens 2 kun benyttes om Formiddagen og 2 staar ledige. 1 af Klasseværelserne er udelukkende bestemt for Geografiundervisningen. Tillige er der her en Gymnastiksal af 14000 Kubikfods Rumfang og med et Fladeindhold af 260 Kvadratalen til Brug saavel for Friskolens som for Borgerstolens Dreng. I Kjælderen er der Bolig for Portneren.

Blandt Klasseværelserne er der

1 af 5754 Kubikfods Rumfang med 548 Kvadratsfods Gulvflade,	520
13 - 5460	—

²⁾ Grunden, der har et Fladeindhold af 7238 Kvadratalen, men hvorfra dog et Areal af 1830 Kvadratalen for Tiden er unddraget Skolens Brug, blev indkjøbt for 1 Kr 35 Ø pr. Kvadratalen..... 9771 Kr 30 Ø
Skolebygningen med Portparti og Retrader opførtes for 59543 - " -
Barmeapparatet kostede..... 7900 - " -
Inventariet anstaffedes for..... 3000 - " -
For Gaardspladens Planering m. M. betaltes..... 2956 - " -

Omførtningerne ved hele Anlægget beløb sig altsaa til 83170 Kr 30 Ø

Paa Skolen boer ingen Lærer, men i Kjælderen er der Bolig for Portneren. Ogsaa i denne Skolebygning er der en særlig Geografikklasse.

Blandt Klasseværelserne, der alle ere i Brug paa 1 næv, er der:

4 af 5556 Kubikfods Rumfang med 463 Kvadratsfods Gulvflade,	460
8 - 5520	—

4 - 5424	—
—	452

I samtlige denne Skolebygningens Klasseværelser er der Tomandsborde.

Skolen har som foran meddelt 2 Hovedafdelinger, en Drengeskole og en Pigeeskole, hver i sin særskilte Bygning. Med Pigeeskolen er der forbundet en Haandgjerningseskole, som det er en frivillig Sag for Børnene at følge, dog saaledes at Udmeldelse kun kan ske ved Udløbet af et Skoleaar.

De skolesøgende Børns Antal udgjorde:

d. 1ste Januar 1890	693 Dr. og 731 P., i alt 1424
Afgang i Aaret Løb	186 - - 180 - — 366
	507 Dr. og 551 P., i alt 1058
Tilgang i Aaret Løb	206 - - 206 - — 412
d. 31te December 1890.....	713 Dr. og 757 P., i alt 1470
heraf var under 7 Aar	26 - - 31 - — 57
altsaa ialt skolepligtige.....	687 Dr. og 726 P., i alt 1413

Tilgangen har altsaa overskredet Afgangsen med ialt 46 Børn. I Skolen var der ingen Børn fra fremmede Kommuner. Se forørigt Bilag K, I og II.

Klassernes Antal saavel i Drengeskolen som i Pigeeskolen er 7, nemlig 5 i Hovedskolen og 2 i Forkolen. Hver Klasse er i Forhold til Børneantallets Størrelse delt i 2—4 sideordnede Underafdelinger¹⁾, og Undervisningen er saaledes ordnet, at Børnene saavidt muligt have Valg imellem Forniddags- og Eftermiddagskolegang, eftersom det passer dem bedst med Hensyn til deres Beskæftigelse udenfor Skoletiden.

Da der finder Udskrivning Sted to Gange om Året, men kun Opførtning een Gang, er der oprettet en halvaarlig „Konfirmandeklasse“ for at forhindre, at Børnetallet i 5te Klasse bliver uforholdsmaessigt lille i den sidste Halvdel af Skoleåret. Undervisning i denne Klasse gives 5 Dage om Ugen Kl. 5—8 Efterm. Drengeskolens Konfirmandeklasse varer fra November til Forårskonfirmationen, Pigeeskolens fra Mai til Efterårskonfirmationen. Alle de øvrige Klasser i Skolen ere helaarlige. (Om Klasseaftelingernes Antal og Undervisningstid se Bilag L.)

Det ugentlige Timetal for hver af Hovedskolens Klasser er 21 og for hver af Forkolens 18, dog med Undtagelse af Pigeeskolens 2den Forberedelseskasse, der kun har 16 Timer. Desuden har hver af Hovedskolens 5 Drengeklasser haft 2 Gymnastiktimer og hver af Haandgjerningseskolens 12 Afdelinger $7\frac{1}{2}$ Times Undervisning. (Se Bilag M.)

¹⁾ Ialt har Drengeskolen 20 Klasseaftsl. samt 1 halvaarlig Konfirmandkl.

— Pigeeskolen 22 — 1 —

Haandgjerningseskolen har 12 Afdelinger. Ved Aaret Løbs Udgang undervistes i den 340 Pigebørn eller 44,91 % af det samlede Antal (757).

Eksamens holdes kun 1 Gang om Året i hver Skole, nemlig i April Maaned paa Pigeskolen og i Oktober paa Drengeskolen. Dog afholdes der tillige fort før Konfirmationen en hærlig Prøve over de Børn der skulle konfirmeres, hvorefter de udskrives af Skolen.

De skolepligtige Dage have udgjort:

for de Klasser, der have Formiddagsundervisning, i	{ Drengeff. 253 Pigeff. 254
- - - - — Eftermiddagsundervisning, i	
- - - - — Pigebørn — Haandgjerningsundervisn.	{ Drengeff. 209 Pigeff. 210 om Frmd. 211
- Dreneskolens Konfirmandklasse	
- Pigeskolens —	96 84

De skoleforsomte Dage have udgjort:

paa Gr. af Sygdom af anden lovlig Gr. uden lovlig Gr.	i Dreneskolen	i Pigeskolen	i Haandgjerningsff.
	6222 = 3,90 %	9088 = 5,18 %	3215 = 4,76 %
	393 = 0,25 %	735 = 0,42 %	294 = 0,44 %
1747 = 1,10 %	1464 = 0,83 %	267 = 0,40 %	
Til sammen 8362 = 5,24 %	11287 = 6,44 %	3776 = 5,59 %	

(Se Bilag N, I, II og III.)

Fritagne for Gymnastikundervisning vare paa Grund af en eller anden Legemæssighed 28 = 5,69 % af de gymnastikpligtige Børn (492).

I Skolepenge betales af Forældrene eller Børgerne:

for 1 enfelt Barn	0,40	kr	hvert Kvartal,
- 2 Børn	0,60	-	-
- 3 —	0,75	-	-
- 4 — og derover	1,00	-	-

De indkomne **Skolemulter** for 1890 have til sammen udgjort 295 Kr 12 kr

Lærerpersonalet ved Skolen bestod ved Årets Slutning af:

Fast ansatte Lærere og Lærerinder	16
Timelærerinder	7
Haandgjerningslærerinder	3
Til sammen 26	

Hertil kommer endnu en Timelærer i Sang.

(Om Lærerpersonalet og dets Lønninger se Bilag O, P og Q.)

Gymnastiklæreren og hans Assistent ere fælles for Borger-skolen og Friiskolen.

Af Skolens Lærerpersonale er i Aret 89 Løb Ingen afgaaet. Ny ansette ere 2, nemlig hidtilværende Førstelærer ved Skolevæsenet i Rødby Hans Peter Jacobsen, der under 15 April bestiftedes af Hs. Maj. Kongen til Overlærer og Inspektør ved Skolen, og hidtilværende Medhjælperinde ved Randers Børneasyl, Frk. Marie Davidsen, der under 15 Januar konstitueredes af Byraadet som Lærerinde i Haandgjerning fra 1 Januar at regne. — Frk. Anna Christine Andersen, der siden 1 Januar 1887 har været anset ved Skolen som Timelærerinde, fil med Ministeriets Tilladelse under 20 August fast Ansettelse ved Bøgens Skolevæsen. — Skoledirektionen har under 5 December approberet Valget af Seminarist Peter Carl Poulsen til Vikar for Lærer Hvejsel under hans Sygdom.

Extratimer betales:

til fast ansette Lærere	med 83	kr pr. Time	= 40	kr aarlig.
— Lærerinder	65	- - -	= 32	- - -
Sangtimer, der besørges af Timelærere,				
Vikartimer				

Lærerbibliotheket, der er fælles for Borger-skolens og Fri-skolens Lærerpersonale, har Plads paa Borger-skolen. Det støttes ved et aarligt Tilskud fra Kommunen af 50 kr.

Et **Børnebibliothek** paa Drengeskolen tæller 338 Bind.

— Pige-skolen	— 257 —
Disse Bogsmæller, som ere tilveiebragte ved Børnenes egne Bidrag, støttes nu alene ved et aarligt Tilskud fra Kommunen paa 40 kr.	

Af Skolesparemærker er der i Aret 1890 folgt:	
paa Drengeskolen for	681 kr,
— Pige-skolen -	1160 -
	Til sammen for 1841 kr.

Skolens **naturhistoriske Samling** er bleven forsøgt med 43 udstoppede fugle med tilhørende Montre, der ere erhvervede ved Kjøb, samt med nogle Kraniier og Slanger i Spiritus, der ere givet af Clever.

En lille **Oldsagsamling**, der er tilveiebragt ved Gaver, findes paa Drengeskolen.

6 større **Oliemalerier**, malede af Landskabsmaler Milton Jensen, findes paa Drengeskolen.

Begge Skoler have en righoldig Samling af store Væggeført, tegnede af Lærer Hvejsel, og fortrinlige naturhistoriske og geografiske Billeder.

Som Gave fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet har Skolen modtaget 4—6 Hefte af Zoologia Danica (tidligere 1—3 Hefte).

- Skolerne have følgende Legater, der uddeles til Konfirmander:
1. De Brock-Bredalske Legater (56 Kr aarlig).
 2. Søren Møllers Legat (4 à 5 Portioner, hver paa 20 Kr, halvaarlig).
 3. Discipel Hans Bojes Mindelegat (2 Portioner à 19 Kr hvert Halvaar).
 4. 50 Kr aarlig af de indkomne Skolemulster.

Paa Skolekommissionens Begne
C. Cederfeld de Simonsen,
 Fmnd.

Randers d. 1 April 1891.

Bilag A.

Fundats

for

de Bøffse Skoler.**Fundatz****For et Lære- og Skole-Huus i Randers.**

Seg Jens Rudolphsen Bay, Sjøb- og Handelsmand i Randers med min kjære Hustrue Else Cathrine Knabe; Gjør herved vitterlig:

At da det ei haver fundet Sted i Guds Alvijs Raad at benaade os med Livs-Arvinger, have vi betænkt at komme andres Børn til Hjælp og vije vor Taknemlighed mod den Allerhøieste Gud for mange kjendelige os beviste Belgjerninger, og derfor i Hjertens Ydmighed i vore sunde Dage i Herrens Raad besluttet at stiftet et offentlig Lære-Huus for Randers Byes Unseelige Folks Børn, som ogsaa en Skole for fattige Børn.

Vi have til den Ende i Aaret 1776 paa Byens vestre Gade lådet af nye fra Grunden af opbygge een grundmuret Bygning, forsynet med twende Kjeldere, samt afdælt og indrettet til twende Skoler, den ene som et Lære-Huus for mere formuende Folks Børn, og den anden til en Skole for fattige Folks Børn. Disse twende grundmurede Skoler, forsynet med nye Borde, Venke, skjænker og giver Vi, tillsigemed de derifstaende twende nye Fern-Bilægger Øvne, som en evindelig Eiendom til vores kjære goede Bye Randers. Saalænge vi leve, ville vi ei allene selv besørge disse twende Skolers tilbørslige Reparation og Bedelighedsdelse; men endog henlægge desforuden een Capital af 200 Rdl. Danck Courant, til Sammes Brug efter vores Død, som vi ville bede af Herr Provsten og Byens Religiøse Magistrat, paa den Tid at male vorde modtaget og besørget lige med andre Publique Midler paa Rente udsat, paa det den fornødne Reparation af denne Capitals Rente aarlig i rette Tid kan vorde besørget, og hvad overskyder, maatte til Capitalens Forøgelse blive henlagt, og at der over samme Renters Unvendelse bliver holdet et aparte Regnskab. —

Disse twende Skoler er ved Kongelig Allernaadigst Resolution af 20de Martii 1778 fra alle Slags Skatter og Paalæg Allernaadigst fritagne. For hvert Barn, som antages i den formuende Skole, betales af Børnenes Forældre, eller af den, som indsætter samme Fire og en Halv Rigsdaler Årlig i to Terminer, som gives til Skolemesteren for Undervisningen, foruden Sødebrand eller Penge dertil, som sædvanligt er; herudi skal og denne Skolemesters Løn og Indkomster bestaae, foruden det frie Skoleværelse, som er ham anvisst; Med den fattige Skole forholdes det efter de derom allerede af andre gjorte Fundatzer, da Læreren ved Legata er forsynet med Løn og Sødebrand for sig og Børnene, saa nyder han her fri Huisværelse.

Solemestrene skulle omgaes Børnene med al Lemfældighed. Dersom Børnene begaae Feil, skulle de paa en anständig og fornuftig Maade revse dem.

Solemestrene maae ikke reise fra Byen, og blive Natten over, uden det i Forveien er anmeldt for Directeuren.

Hver af disse Skoler er indrettet til tredive Børn, som er det høieste Tal, som nogensinde maae antages i samme, undtagen twende frie Børn, som herefter bliver anført hvem skal være.

Børnene skulle undervises i godt at læse og skrive samt regne, som og foruenmelig i Deres Christendom. Skoletimerne ere om Sommieren fra Kl. 7 om Morgenens til Kl. 11, om Eftermiddagen fra Kl. 1 til Kl. 6 om Aftenen. Om Vinteren derimod fra Kl. 8 om Morgenens til Kl. 11 om Middagen, og fra Kl. 1 om Eftermiddagen til Kl. 5 om Aftenen.

Da Gudsfrigt og Kundskab er den ødelæste Sæd, der kan nedlægges og plantes i de unges Hjerter, skulle Børnene om Søndagen fra 1 til 2 slet føge Catechisationen i Kirken, ligesom og hver Onsdag Morgen Kl. 8.

Solemestrene forbindes at føge Kirken med deres Disciple og være tilstede ved Præstens Catechisationer forat tilsee, at ingen Norden stær af Børnene; de andre Dage catechiserer Skolemesteren selv een Gang om Dagen og sjunges en Psalm Aften og Morgen i Skolen. — Twende Gange om Året skal der holdes offentlig Examens i Skolerne, for at erfare hvorledes Ungdommen i deres Lærdom tiltager, nemlig i Ugen før Paaske og i Ugen før Mikkelsdag, hvortil Skolemesteren ved twende af de anseeligste Børn lader seee Indhedsel. Som det vil være haade Lærerne og Børnene til megen Opmuntring, at disse Examina gjøres høitidelige, haves den Tillid til Byens Geistlighed, den velviise Magistrat og de fornemste Borgere, at de værdige disse offentlige Examina, at vorde saameget mere anseelige ved deres Overværelse.

Saalænge jeg lever, forestaaer jeg selv Skolerne som Directeur; men efter min Død skal den, som er mig nærmest i Slægt-Linie, være Directeur, saaledes at den ældste Broders Børn stedje gaaer for den yngre Broders Børn. Naar ingen af Sønnerne er til, tilfalder det Døttrenes Mænd, den ældre Datters Mand for den Yngres.

Skoleholderne beskifkes af Directeuren med Magistratens og Sognepræstens Samtykke.

Hvo, som vil have Børn indsat i nogen af Skolerue, melder sig hos Directeuren, da samme skal blive antagen naar der er Plads. Det forbeholdes Directeuren uden Betaling, at kunne indsætte twende Børn frie, til Undervisning i Løre-Huset for de formuende Børn, som helst tages af paarørende Slægtninge, og har samme taget sin Beghyndelse med twende af Jens Bay Juniors Børn, og fremdeles skal continuere, saalænge han har Børn, og siden om nogen skulde være af Familien, som var trængende dertil, hvilket er en afgjort Sag med nuværende Skoleholder og bliver for hans Efterkommere, hvilket og er een af de Aarjager, hvorfor at vi have henlagt, efter begge vores Død til bemeldte Skoler, foran første 200 Rdl.

Randers, den 14de September 1779.

Jens Rudolph Bay
L. S.

Else Cathrine Knabe
L. S.

Bilag B.

Fundats

for

den Kirketerpske Skole.**Vi Christian den Syvende,**

af Guds Raade Konge til Danmark og Norge, de Benders og Gothers, Hertug udi Slesvig, Holsten, Stormarn, Dytmerken og Oldenborg, Giøre alle vitterligt: at efter som hos Os allerunder-danigst er bleven ansjøgt og begiert Vores allernaadigste Confirmation paa efterstrevne af Os elskelig Etatz Raad Ditlef Kirketerp oprettede Fundatz af 20de Januarii sidstaafigt til een Skoles Indretning i vor Kjøbstad Randers og den derefter under 6te April næsteftær giort nothere Bestemmelsc og Forklaring over endel af de i Skole-Fundatzen fastsatte Poster, lydende Ord efter andet, som følger:

Skole-Fundatz:

Ethvert christeligt og velteknende Menneske maa tilstaae, at det er høystmagtpaalgiggende, at Ungdommen bliver forsynet med for-nøden Underviisning i al Ting, som hører til deres Christendom og Saligheds Sag, saa og i de Bidenskaber, hvorved de med Tiden kan fremme deres egen Velfaerd, og blive Fædernelandet til Nutte og Ere. Men her i Randers har i mange Aar været saadan Mangel paa duelige og bequemme Skoleholdere, og aldrig hidtil været nogen, der har fundet informere, udi andre Bidenskaber end allene Christendommen, at regne og skrive, efterdi ingen publique Anstalt dertil har været giort; derfor har de Foreldre (som havde ret Omsorg for deres Børn og havde Formue dertil) maatte sende dem andensteds hen se. baade til Lübeck og Flensborg for at gaae i Skole, og hvo det ikke formaade, maatte lade deres Ungdom gaae hen uden at faae nogen reiskaffen Underviisning; hvorför ieg i Herrens Navn har foresadt mig at komme denne almindelige Trang til Hjælp med fornøden Skolehold og giør dertil følgende Indretning:

1.

Skænker og giver ieg til Randers Byc til evindelig Ejendom, een nye opbyggt Bygning paa Brødre Gade, bestaaende af 8te Tag

Huus, 2de Etager høj til Gaden med 2de Kieldere under, samt Gærdssrum, til een bestandig Regne- og Skrive-Skole for Byens Indvanderes Børn som sig af samme vil betiene, saa og til Boelig for Skolemesteren, med alt det Inventarium af Kaffelovne, Vorde og Bænker, med videre, som dertil af mig er bekoftet, efter vedføydene Specification.

2.

Bygningen med alt sit Tilliggende baade inde og ude, saavel som tilhørende Inventarium, holder ieg bestandig ved lige, og forinden min Død skal nærmere vorde bestemmet hvoraf disje Udgifter skal siden bestrides; ligelædes naar denne publique Bygning bestandig voere frie for alle ordinaire og extraordinaire Skatter og Paalsægge af hvad Ravn nævnes kan, ligesom og Skolemesteren være frie for alle Byens Byrder baade reelle og personnelle. —

3.

Den Person, som af mig pro tempore til Skrive- og Regnemeister i Skolen er antagen, er Herr Thomas Mathiesen, forhen Under-Meister ved den publique Regne- og Skrive-Skole i Sønderborg. Samme Person underviser Børnene grundig og vel i deres Christendom, saavel i Religionens Sandheder som i Sæde-Læren; han skal biebringe dem ordentlig og nødhægtig Kunckab i Regnekonsten, lære dem at skrive net, rigtig og tydelig, forstaac at informere regelmæssig og ortographisk i det høyste Sprog, og forskaffe dem tilstrækkelig Indsigt i Verdens Historie og Geographien og derforuden at besidde Færdighed i at lære andre det Italienske Bogholderie og og de mathematiske Videnskaber, hvilke Konster og Videnskaber tilhøre ovenmeldte antagne Skrive- og Regnemeister forstaer, og een Skrive- og Regne-Meister, som herefter til denne Skole maatte vorde antagen, skal forstaer, og desuden være et viist og dydigt Menneske, have anstændig Levemaade og een god moralsk Caractær, paa det Børnene kan faae en nyttig og fordeelagtig Undervisning.

4.

De ordentlige Skole-Timer skal være om Sommeren fra Maaske til Michaelis fra Kl. 8 til 11ve om Formiddagen og fra Kl. 2 til 5 om Eftermiddagen, men om Vinteren fra Kl. 8 til 11ve om Formiddagen og fra Kl. 1 til 4re om Eftermiddagen. Desuden en aparte Undervisning fra Kl. 11 til 12 om Formiddagen, fra Kl. 5 til 6 om Eftermiddagen om Sommeren, fra 11 til 12 om Formiddagen, men fra 4 til 5 om Eftermiddagen om Vinteren.

5.

Børnene skal hver Søndag fra 1 til 2 føge Cathechisation i Kirken, ligesom og hver Onsdag Morgen Kl. 8, da Skrivemesteren skal føge Kirken tilligemed sine Skolarer og være tilstede ved Præsternes

Catechisation, og imidlertid forblive i Kirken for at tilfælles, at ingen U-orden ikke af hans Discipler, og tillige anhøre, hvorledes enhver bevarer de givne Spørsmål. Fra Kirken følges Børnene med Skrivmesteren i Skolen, hvor der 4re Timer ugentlig af de ordentlige Skoletimer, Mandag, Tirsdag, Torsdag og Fredag catechiseres af Skrivmesteren selv, og det efter Pontoppidans Forklaring, og Hybners Bibelske Historier; og førend noget foretages i Skolen, skal først begyndes og endes med Sang og Bøn, som bør ske med An-dagt og Ordentlighed, samt Børnene skiftes til at læse eet Capitel om Morgenens af det gamle Testament og eet Capitel af det nye Testamente om Aftenen.

6.

Naaar Børneunes Tal i Skolen stiger over 40, skal Skrive-mesteren være forbunden at holde en Karl som Undermester, eller i det mindste een god Dreng, som tilligemed ham kan undervise Bør-nene i Skolen og i Særdeleshed have Opsyn med de mindste. Samme Karl eller Dreng, som Skrivmesteren selv vælger og antager, skal han være anhærlig for, at han troelig og vel underviser Bør-nene efter hans Forskrift og omgaaes dem med Kierlighed og Sagt-modighed, hvorfore saadan Person skal staac under Skoleholderens Opsigt.

7.

Og for desbeder at være vidende om, hvorledes Børnene i deres Lærdom avancerer, saavel som og for at opmunstre dem til at være flittige og lervillige da anmodes Magistraten og Geistligheden i Randers tilligemed Fundator eller Directeuren aarlig 2de Gange om Maaret, nemlig den første Søgne dag efter Paaske og den første Dag efter St. Mikkelsdag, at indfinde sig i Skolen, og være tilstede ved den offentlige Examen, for at erfare, hvorledes Ungdommen udi deres Lærdom tiltager, da der fra enhver Discipel af begge Kion tillige forevises af Skriv-Mesteren een i Forveien affattet skriftlig Prøve paa deres Indsigt og Freningang i Skrive- og Regnekonsten. I Følge heraf rangeres de i Skolen af Fundator eller Director for Skolen tilligemed Magistaten og Geistligheden, efter Nummer som tegnes paa Prøverne, hvorefter enhver af Skolarerne af begge Kion tager sin Plads uden Hensigt til Alder, Stand eller Wilkaar. Paa samme Tid har Skrivmesteren fort og tydelig at legge for Dagen hvor stor Kunckab og Færdselighed Børnene har i Religionens Sandheder, Verdens Historie, Geographien, og det høystedske Sprøg. Alle forstandige og hædelige Forældre, hvis Børn føge denne Skole skal have Frihed at blevaane de offentlige Examina, for at myde den, for alle retkafne Forældre saa oplivende Glæde, at see deres Børns Forfremmelse i fornødne Kunckaber og nyttige Indsigtter.

8.

Skrivmesteren skal omgaaes Børnene med al Lemfældighed, og for deres Forfeelser paa een fornuftig og anstændig Maade straffe dem

med Riis, men ikke tractere dem paa haard eller voldsom Maade; han maae ej heller uden Directeurens Tilladelse reise fra Byen, ej heller give Børnene østere Frihed fra Skolen, end Omstændighederne kunde give Anledning til, enten formedelst Svaghed eller anden vigtig Aarsags Skyld, som kunde udfordre det.

9.

Hvo som vil have Børn i Skolen til Information, skal melde sig først hos Directeuren, da, naar intet paa Børnenes Opførsel er at sige, som kand hindre det, tillades enhver god og skikkelig Vorger at faae sine Børn i Skolen; dog bliver intet Barn i Skolen antagen, førend det i Forveien har lært at læse dansk rigtig og nogensledes tydelig, og tillige begyndt at lære uden ad. —

10.

Før de almindelige Skoletimer betales af et hvert Barn aarlig 5 Rdl., og før de aparte Timer Før- og Eftermiddag aarlig 2 Rdl.; hvilken Skoleloen betales qvartaliter 4re Gange om Året til Skrivmesteren; desuden godtgiøres ham aarlig Ildebrands Penge af ethvert Barn 2 Læs Skoe-Tørv, hvilke betales ham med den anden Quartal, à Læsset 28 β; da han selv besøger Tørvene kigste og hemsørte. Men hvo som vil informeres i det Italienske Bogholderie, betaler derfor aparte 10 Rdl.; Underviisning i de Matematiske Videnskaber skeer privat, og betales Timeviis med 8 β dansk af enhver Skolar.

11.

Skrivmesterens Løn er fastsat aarlig i det mindste til 200 Rdlr. af Byens Børn, foruden hvad han kan faae for Underviisning udi de private Timer, deels af Fremmede som i Logemente og til Underviisning hos ham i Huuset maatte antages, og deels af vorne Personer, som fig i Videnskaberne vilde lade informere, desuden nyder han fri Huus og Ildebrand, og skulle (som ikke formodes) den Betaling, som i foregaaende 10de Post i Skole-Fundationen er fastsat at svares, ej vorde tilstrækkelig til de 200 Rdlr.s Uldreedning, skal det af mig som Fundator forinden min Død vorde reguleret, hvorledes det manglende af mine Arvinger skal udredes, og imidlertid, saa lange ieg lever, er ieg ansvarlig for de 200 Rdlr.s Betaling, og til den Ende skal Skrivmesteren være forbunden til hver $\frac{1}{2}$ År at giøre mig og efterkommende Directeur Regnskab for hvad han havt udi Indkomme, dog beholder han alt hvad der kan overskyde ommeldte 200 Rdlr.

12.

Saa lange ieg lever bliver ieg selv Directeur for Skolen, og beskifker ieg selv een forstandig og dueelig Skriv- og Regnemester til Skolen i Hølge denne Foundations 3die Post, om Vacance indtrefffer. Men efter min Død skal min Stif Søn Rasmus Welling og efter

ham den ølste af mine Børn, som er nærmest tilstæde, og siden deres Børn og Familie efter dem, saalænge nogen af dem er tilstæde i mit Sted, og efter Examination og giorte Prøve udi Overværelse af Byens Magistrat og Geistlighed besidder en Skrive- og Reguemester til Skolen, hvilken skal i alle Deele besidde de Egenfaber og Indsigter som i denne Fundations 3die Post ere beskrevne, og maa i den Fald ikke anses enten paa Personen eller nogen Egennytthighed, men hans Daelighed og anstændige Levnet allene være den Regel, som der skal velges efter, hvilket iesg hermed paalægger dem stricte og nyske efter Fundationen at efterkomme, saaledes som de kan være bekjendt og Børnene være tient med. Denne min Fundation haver iesg selv med egen Hånd underskrevet og forseglet, og er derpaa allerunderdanigst begierende Deres Kongelige Majestets allernyadigste Confirmation.

Randers, den 20de Januarii 1778.

Ditlev Kirketerp
L. S.

Møhre Bestemmelse og Forklaring over endel af de i Skole-Fundatzen fastsatte Poster:

2den Post.

I Henseende til de omhøgte Friheder for Skole-mesteren og Skolen, da suppliceres derom allerunderdanigst, og at Bygningen tillige maae være i alle Maader at ansee som een af Byens publique Bygninger.

7de Post.

Det er Fundatoas Mæning, at Sognepræsten og Magistraten skal stedse bievaane de offentlige Examina og tillige med Fundator eller efterkommende Directeur skjonne og dømme om Børnenes Fremgang og deres tilkommende Nummer. Sa endog kan det, i Følge Skoleforordningerne, paalægges dem at besøge Skolen oftere, for desmøhre at bemærke Børnenes Fremgang. I Henseende til Tiden, da fastsættes Examina at holdes otte Dage før Paske og otte Dage før Michaelis, hvilket ansees bequemmere.

8de Post.

Når Fundator er død, skal Skolemesteren føge Sognepræstens og Magistratens Tilladelse tilligemed Directeurens, om han vil rejse fra Byen, og desuden i anden Tilfælde underkastes deres Grindringer, ligesaavel som Directoris.

9de Post.

I Henseende til Børnenes Untagelse i Skolen, da skal det i Forveien meldes for Director, Sognepræsten og Magistraten, som samtlig Skolens Forstandere.

11te Post.

Hvad det angaaer, som i denne Post er mældt, at forinden min Død skal vorde reguleret, hvorfra det manglende til den fastsatte aarlige Løn 200 Rdlr. skal udredes, dersom Skolelønnen af Børnene ej kunde tilstrække, da er der til bestemmet en Capital af eet tusinde Rigsdaler. Men da Fundator har største Formodning, at der med Tiden vil findes flere ødelmودige Gemynter som vil skænke noget til Skolen, og han i dette Stykke har allerede Løpte; Saa siden Renten af Capitalen nu ej behøves, og Capitalen i sin Tid er mere end tilstrækkelig, vil Fundator ansee Tiden, hvad der af andre maatte vorde Skolen tillagt og siden tillægge og completttere forinden sin Død, hvad der maatte mangle i den bestemte Capital eet Tusinde Rigsdaler, og derfore kan gives Forsikring og Underpandt om forlanges, indtil samme ved andre Donationer bliver omvexlet; thi Capitalens Udbetaling for nærværende Tid er u-fornødten da Renten ej behøves saalænge Fundator lever; og naar samme Rente i sin Tid efter Fundators Død vorder at høve, da skal den anvendes først til Skolebygningens og de øvrige Skole-Requisites Vedligeholdelse, de aarlige Brandpenges Betaling med videre smaa Udgifter, og Resten til Skolholderens Løn; Men skulle Skolholderen have saamange Børn i Skolen, at han kan have sine 200 Rdlr.s Løn desuden, da anvendes noget af Renten til at anstaffe fornødne Bøger, Landkort, Globi og deslige Ting for, som kan bruges i, og høre til Skolen, og Resten af Renterne aarlig lægges til Capitalen. Dersom, mod al Formodning, saadanne Hændelser skulle indløbe, (som Gud i Maade afvende) der kunde forvolde, at den Skolen tilhørte Capital 1000 Rdlr. enten ei indkom eller ej deraf saameget, som kunde behøves til Skolens gode Vedligeholdelse, da suppliceres allerunderdanigst, at Byens Casse i saa Tilfælde maatte paalægges at udrede Reparationen enten gandske eller det manglende, paa det Skolen ej skulle i sin Tid til Publici Skade forfalde og at Magistraten i sidste Hald derfore maatte staae til Ansvar. For Udgifterne aflægger Skolemesteren aarlig Regnskab ligejom for sin Findtegt til Skolens Forstandere, Directeuren, Sognepræsten og Magistraten. Directionen forbliver ved mine Børn og deres Descendentere af begge Kjøn, saalænge nogen af dem ere her i Byen nærværende og ere myndige; og Directeuren skal tilliggemed Sognepræsten og Magistraten efter foregaende Examens med følleds Samtykke bestifte saadan een Person, som er duelig og beqven, og til den Ende lade 3de Personer komme paa Prøve og deraf vælge den beste. Ligeledes skal de samlede have Magt til, at sette Skolemesteren fra sit Embede, dersom han enten bliver for efterladen og forsjommelig eller og forfal-

der i een eller anden Maade til et slet Levnet og fremturer i det eene eller andet, uden at ville lade sig rette ved alvorlige Formaninger. Naar endelig ingen fleere af mine Børn og Descendentere ere tilstæde da forfalder Directionen til Sognepræsten og Magistraten alleene, som forrette den saaledes i alle Deele, som Fundatzens 3die Post fastsætter, og som de agte at forsvarer for Gud og Verden.

Randers, den 6te Aprilis 1778.

D. Kirketerp.

Da ville Vi forskrevne Fundatz og dens øphere Bestemmelser og Forklaring, udi alle deres Ord, Clausuler og Punkter; saaom samme herover indført findes, i Anledning af den fra Os Elstelige Hr. Peter Rosenørn, Ridder, Vores Geheime Raad og Kammerherre, Stiftsbefalingsmand over Aarhus Stift og Amtmand over Haurballegaards og Stiernholms Amtter og Hr. Jørgen Hee, Biskop hemeldte Aarhuus Stift herover indhentede Erklæring, allernaadigst have confirmeret og stadfæstet, saa og hermed confirmere og stadfæste. Forbyndendes alle og enhver herimod efterføm forefrevet staær, at hindre eller i nogen Maade Forfang at giøre under vor Hyldest og Maade. Givet paa Vort Slot Christiansborg udi Vores Kongelige Residenz Stad Kiøbenhavn den 20de Maji 1778.

Under vor Kongelige Haand og Signet

Christian Rex

L. S.
R.

O. Thott.

Luxdorph. P. Aagaard.

Confirmation paa een af Etatz Raad Ditlef Kirketerp oprettet Fundatz til een Skoles Indretning i Randers.

Bilag C.

Schematisk Fortegnelse

over

Skoleføgende og Skolepligtige.

Skolen ørettet eller overtaget	Skolens Navn	Skoleføgende Børn		Af disse vare				Skolepligtige Børn					
				over 15 År efter Konfirmerede	under 7 År	fra fremmede Skole- stiftelser							
		Tal	Drenge	Piger	Dr.	B.	Dr.	B.	Dr.	B.	Drenge	Piger	Begge Klæn
1817	Friskolen	1470	713	757	.	.	26	31	.	.	687	726	1413
1847	Borgereskolen	332	187	145	3	2	184	143	327
1859	Latineskolen	152	152	.	57	.	.	.	1*)	.	95	.	95
1873	Sammes Forskole	82	82	7	.	75	.	75
1876	Leichts Skole....	85	62	23	.	.	4	1	5	1	53	21	74
1885	Marie Risteds ..	84	.	84	.	12	.	9	.	11	.	52	52
1870	G. Klepsch's	75	75	.	8	.	.	.	4	.	63	.	63
1871	L. og M. Mommes	50	.	50	2	.	6	.	42
1883	Kristiansens	50	34	16	.	.	2	2	5	.	27	14	41
1876	Charlotte la Cour's	44	.	44	.	3	.	4	.	3	.	34	34
1867	Katholik Mennigh.	43	18	25	.	.	7	2	.	2	11	21	32
1889	Achselbo's	38	17	21	.	.	2	4	.	.	15	17	32
1846	Sophie Ewaldsens	32	.	32	3	.	29	29
1884	Mathilde Menness	32	15	17	.	.	7	3	1**) 1	.	8	13	21
1882	Ludovica Nielsens	32	15	17	.	.	5	6	1	2	9	9	18
1865	Henriette Wachs's	31	.	31	.	.	.	1	.	3	.	27	27
1885	Hansine Lemmes.	31	20	11	.	.	9	9	.	.	11	2	13
1884	Mariane Fugls .	25	9	16	.	.	5	4	1**) .	.	4	12	16
1890	Jens Jensen's ...	23	10	13	.	.	8	5	1	2	1	6	7
1887	Marie Lindstrøms	22	5	17	.	.	3	6	.	.	2	11	13
1888	Camilla Sandzens	19	10	9	.	.	7	4	.	.	3	5	8
1881	Jenny Jensen's ..	19	8	11	.	.	4	5	.	.	4	6	10
	at overføre	2771	1432	1339	65	15	89	98	29	36	1252	1190	2442

*) er tillige over 15 År.

**) er tillige under 7 År.

Skolen oprettet eller overtaget	Skolens Navn	Skolegænde Børn		Af disse vare						Skolepligtige Børn			
				over 15 år efter Konfirmerede	under 7 år	fra fremmede Gårdes- distrifter							
Jalt	Drenge	Piger	Dr.	P.	Dr.	P.	Dr.	P.	Drenge	Piger	Pegge Røn		
	overført	2771	1432	1339	65	15	89	98	29	36	1252	1190	2442
1886	Hilda Kallischs ..	17	.	17	.	.	.	1	.	.	.	16	16
1872	Sophie Mørups ..	13	3	10	.	.	2	1	.	.	1	9	10
1877	J. Thylstrup ..	13	4	9	.	.	3	1	.	.	1	8	9
1890	Ellen Mansas ..	13	9	4	.	.	8	4	.	.	1	.	1
1889	C. Christensens ..	11	7	4	.	.	4	1	.	1	3	2	5
1860	C. Thims	10	6	4	.	.	5	3	.	.	1	1	2
1883	S. Riisagers ..	10	3	7	.	.	1	1	.	.	2	6	8
1888	A. Bømlers ..	10	5	5	.	.	4	2	.	.	1	3	4
1889	Caroline Anthonyhs ..	10	5	5	.	.	3	2	.	.	2	3	5
1881	Dorthea Sørensens ..	9	2	7	.	.	2	.	.	1	.	6	6
1888	Helga Jensens ..	9	4	5	.	.	3	3	.	.	1	2	3
1890	Juliane Lauritzens ..	9	5	4	.	.	5	2	.	.	.	2	2
1890	A. Grams ..	8	8	.	.	.	2	.	.	.	6	.	6
1882	Kirstine Schous ..	7	.	7	7	7
1857	G. Sommerls ..	6	2	4	.	.	1	1	.	1	1	2	3
1888	Ida Hoff	6	3	3	.	.	2	1	.	.	1	2	3
1860	Albertine Möllers ..	5	.	5	.	.	.	3	.	1*)	.	2	2
1887	E. Caspersens ..	5	3	2	.	.	1	.	.	.	2	2	4
1864	Anna Schmidt ..	3	3	.	.	.	1	.	.	.	2	.	2
1872	C. Kaarsbergs ..	3	3	.	.	.	1	.	.	.	2	.	2
Samtlige Skoler	2948	1507	1441	65	15	137	124	29	40	1279	1263	2542	
desuden i Abylet	220	110	110	.	.	109	96	.	.	1	14	15	
hjemmeunderviste	5	10	15	
ikke indmeldte 7årige	6	9	15	
Konfirmander udmeldte af priv. Skoler	3	9	12	
underviste i Skoler uden- for Distriftet	5	3	2	3	2	5	
Tilsammen	3173	1620	1553	65	15	246	220	29	40	1297	1307	2604	
						80	466		69				

*) er tillige under 7 År.

Schematisk Fortegnelse

over

Antallet af skolepligtige Børn i Randers Skoledistrikt i Tiaaret 1881—1890.¹⁾

	1821	1844	1881	1882	1883	1884	1885	1886	1887	1888	1889	1890
Brock-Bredalske Friskole { skolesøgende			1017	1076	1091	1115	1170	1257	1317	1409	1424	1470
Brock-Bredalske Friskole { skolepligtige.....	269 ²⁾	311	975	1016	1040	1074	1126	1206	1249	1360	1391	1413
Vay-Kirketerpske Borger-skole —	231 ³⁾	264	258	260	277	278	275	279	305	306	303	327
Randers Lærde Skole —		59	49	53	53	58	71	78	78	87	92	95
Private Skoler —		203	564	598	647	714	708	699	691	698	716	707
Børneasylset —	3	1	9	.	7	17	15	
Skoler udenfor Distriftet —			9	9	9	18	16	12	11	13	9	5
Hjemmeunderv. og ikke indm. 7aarige			23	40	36	31	49	47	59	37	52	42
Sum af skolepligtige Børn			1878	1976	2062	2176	2246	2330	2393	2508	2580	2604

¹⁾ Til Sammensligning findes vedfojet i de to første Længdekolonner de Opgivelser, der havdes ved Haanden a) for Året 1821, da den Vayse og den Kirketerpske Borger-skole frashyttede deres gamle Skolebygninger for at intalleres i den Gaard, hvor Friskolen havde facet Plads Året iforveien, samt b) for Året 1844, da den Skoleplan blev approberet, ifolge hvilken de to nævnte Skoler blev sammenflestede til een under Navn af den Vay-Kirketerpske Borger-skole, som derpaa i Året 1847 fik Plads i sin nuværende Bygning. — Endvidere er der i den øverste Tverkolonne for Friskolens Vedkommende tillige medregnet de Børn under skolepligtig Alder, som have besøgt Skolen.

²⁾ Desuden gik der i Haandværksdrengenes Aftenskole 29 Børn.

³⁾ Desuden uderbistes her et Antal af 22 Børn over skolepligtig Alder.

II.

Schematisk Fortegnelse
 over
Børnetallets Tilvæxt
 i Tiaaret 1881—1890.¹⁾

	1881	1882	1883	1884	1885	1886	1887	1888	1889	1890
Brock-Bredalstæ Friskole	52	59	15	24	55	87	60	92	15	46
skolehørende	41	41	24	34	52	80	43	111	31	22
skolepligtige										
Bay-Kirketerpæ Borger-skole	—	2	2	17	1	÷ 3	4	26	1	÷ 3
Randers Lærde Skole	—	2	4	.	5	13	7	.	9	5
Private Skoler	—	÷ 40	34	49	67	÷ 6	÷ 9	÷ 8	7	18
Børneasylset	—	.	.	.	3	÷ 2	8	÷ 9	7	10
Skoler udenfor Distriftet	—	2	.	.	9	÷ 2	÷ 4	÷ 1	2	÷ 4
Hjemmeunderv. og ikke indm. 7aarige	÷ 8	17	÷ 4	÷ 5	18	÷ 2	12	÷ 22	15	÷ 10
Sum af skolepligtige Børn	÷ 1 ²⁾	98	86	114	70	84	63	115	72	24

¹⁾ For Friskolens Bedkommende er der i den øverste Dværfkolonne med hønna Tal angivet Tilvæxten ikke blot af de skolepligtige, men af samtlige Børn; i de andre Kolonner findes derimod kun opført Tilvæxten af de skolepligtige Børn.

²⁾ Ved Udgangen af 1880 var der i Distriftet et Utal af 1879 skolepligtige Børn. Da der ved Udgangen af Året 1881 kun var 1878, bliver altsaa Tilvæxten som ovenfor anført: ÷ 1.

Bilag E.

Borger-skolen. Afgang og Tilgang 1890.

I. Afgang.

Stolerne.	I hvert Kvartal.	Konfirmander:	Afgang til			Paa Grund af Langvarig Sygdom	Døde.	Portrejte.	Sælt afhaade helse Året.
			Den første Stole.	Real- stolen.	Fri- stolen.				
Drenge-skolen.	Januar	2	.	1	.	3
	April	7	.	.	1	.	1	2	11
	Juli	11	3	7	.	.	.	1	22
	Oktobre	1	.	.	.	1	.	2	4
	Hele Året ...	19	3	7	3	1	2	5	40
Pige-skolen.	Januar	5	.	.	.	1	.	1	7
	April	2	2	4
	Juli	16	.	.	1	.	.	2	19
	Oktobre	2	2
	Hele Året ...	25	.	.	1	1	.	5	32
Afgang fra Drenge-skolen hele Året .	19	3	7	3	1	2	5	40	
Afgang af begge Kjøn hele Året ...	44	3	7	4	2	2	10	72	

II. Tilgang.

Skolerne.	Tilgang i hvert Kvartal.	Borneantal d. 1 Januar.	Tilgang fra		Afgang i Årets Løb.	Differents mellem Afgang og Tilgang.	Borneantal ved Slutningen af hvert Kvartal.	
			Bjens Skoler.	fremmede Kommuner.				
Drengefølen.	Sommer April Suli Øktober	180 39 3 3	4 · 1 ·	· 40 22 4	3 11 · ·	+ 1 · + 18 ·	181 170 188 ·	187
Skole Året . . .	Sommer April Suli Øktober	46 133 37 4	1 2 · ·	47 1 2 4	40 + 7 · + 2	· · · ·	· · · ·	187
Tilg. i Drengefølen hele året		44 46	· 1	44 47	32 40	+ 12 + 7	· ·	145 187
Tilg. af begge Skoler hele Året		90	1	91	72	+ 19	308 295	331 332 332

Bilag F.

Borger-skolen. Ugentlig Tidnesførdeling.

	Hoved-skolen									For-skolen		Samt af Timer
	Drengeskasser					Pigeskasser				Dr.	P.	
	V	IV	III	II	I	IV	III	II	I	Dr.	P.	
Religion	3	3	4	4	4	3	3	4	4	4	4	40
Geografi	2	2	3	3	2	2	2	2	2	2	2	24
Fædrelandshistorie	2	2	3	3	3	2	2	3	2	.	.	22
Verdenshistorie	2	2	3	7
Dansk	4	4	5	6	8	4	4	5	7	8	8	63
Skrivning	2	3	3	4	5	3	3	4	4	5	5	41
Regning	4	4	5	5	6	4	4	5	5	5	5	52
Skriftlæsning	1	1	.	.	.	2
Naturhistorie	2	2	2	2	2	2	2	2	.	.	.	14
Tyff	3	3	3	2	.	2	2	15
Bogholderi	2	2
Tegning	2	2	2	2	.	2	2	12
Naturlære	2	2	4
Mathematik	2	2	4
Engelsk	2	2	4
Samtlige Fag	34	34	33	31	30	24	24	24	24	24	24	306
Sang	2	1	1	1	1	2	2	2	1	.	.	6 ¹⁾
Gymnastik	2	2	2	2	2	6 ²⁾
Haandgjerning	9	8	9	8	.	4	34
	38	37	36	34	33	35	34	35	33	24	28	352

¹⁾ Der gives kun 6 Sangtimer ialt; men Bornene ere faaledes fordelt efter Stemmerne, at hver Klasse faar det opgivne Timeantal, som er opført for Klæsen.

²⁾ Der gives kun 6 Gymnastiktimer; men 5 Kl. undervises sammen med Halvdelen af 4 Kl. og den anden Halvdel af denne sammen med 3 Kl., samt 2 Kl. og 1 Kl. i Forening med hinanden.

Bilag G.

Borger-skolen. Besøgte og forsømte Skoledage.

I. Drengeskolen.

Nr.	Klassernes		Samtlige Børns		Forsømte Skoledage:											
	gennem- snittige Børnetaal.	antlige Skoledage.	tillempsigte Dage.	missbrugte Dage.	Sygdom.	anden lovlig Grund.	uden lovlig Grund.	tilsammen.	Antal.	pCt.	Antal.	pCt.	Antal.	pCt.	Antal.	pCt.
5te	27,08	253,5	6903,5	6664,5	192	2,78	43	0,62	4	0,06	239	3,46				
4de	31,25	253,5	7935	7637	218	2,78	72	0,90	8	0,09	298	3,77				
3die	33,33	253,5	8445,5	8147,5	219	2,58	53,5	0,64	25,5	0,31	298	3,53				
2den	31,42	253,5	7986,	7748,5	181,5	2,28	13	0,17	43	0,54	237,5	2,99				
1ste	35,17	253,5	8922,5	8619,5	243	2,71	27	0,32	33	0,36	303	3,39				
Førbrødsfl. .	21,17	252,5	5343,5	5213	99	1,85	24,5	0,45	7	0,14	130,5	2,44				
Hæle Skolen	179,42	1520	45536	44030	1152,5	2,53	233	0,51	120,5	0,26	1506	3,80				

II. Pigeskolen.

Nr.	Klassernes		Samtlige Børns		Forhømte Skoledage:							
	gennem- snitlige Børnetal.	gennig- ge Skoledage.	skolepligtige Dage.	skolefælge Dage.	Sygdom.		anden lovlig Grund.		uden lovlig Grund.		tilsammen.	
					Antal.	pCt.	Antal.	pCt.	Antal.	pCt.	Antal.	pCt.
4de	28,33	253,5	7197	6820	263,5	3,65	82,5	1,15	31	0,43	377	5,23
3die	33,75	253,5	8547,5	8149,5	319	3,73	79	0,92	.	.	398	4,65
2den	30,83	253,5	7829	7409	371	4,73	44	0,56	8	0,10	423	5,39
1ste	27,17	253,5	6886,5	6569	260	3,77	40	0,57	17,5	0,26	317,5	4,60
Førbrødfsl. .	13,83	254,5	3548,5	3395	138	3,90	23,5	0,67	2	0,05	163,5	4,62
Hele Skolen	133,91	1268,5	34008,5	32342,5	1351,5	3,97	269	0,79	58,5	0,17	1679	4,93

III. Haandgjerningskolen.

Børneantal		Eftersigtige Dage i hele Året.	Forsømte Dage i hele Året:							
1 Jan. 1890	ved Slutningen af hvert Kvartal.		Ejgdom.	%	Tonig Grund.	%	Utonig Grund.	%	Sum.	%
83	Januar 79 April 77 Juli 88 Oktobre 87	253,5	348	2,40	70	0,33	85	0,41	503	.
	Sum	253,5	348	2,40	70	0,33	85	0,41	503	2,40

Middeltal af Børn 82,75.

Det ugentlige Antal Timer er for IV Årl. 9, III Årl. 8, II Årl. 9, I Årl. 8. Forberedelsesklassen har 4 Timer ugentlig, og da alle Børnene skulle deltage, saa bliver Antallet af Skoledage og Forsømmelser ganske som i Læsestolen.

Lønningsobjekter	Fast ansatte Lærere og Lærerinder										Bærdien af Lønningsobjekterne	
	Døverører & Logstrup Lærer ved Stolen fra 10/4 42	Højest Løn for Lærere					Lavest Løn for					
		Ø. B. Thorup var først anfatt ved Skrif. blev anfatt ved Borgfst. 19/11 62	Ø. M. Stjüngler anfatt 19/11 62	Ø. R. Nielsen anfatt 4/8 85	Ø. B. Ginner- sen anfatt 5/11 72 (fl. 12/8)	Ø. M. Bader- sen anfatt 27/4 90	Lærere	Lærerinder				
Reguleringssum	2682	1587	1587	1587	1787 ¹⁾	999	728	728	"	"		
Penge, fast Løn.....	1317,06	600,00	600,00	600,00	600,00	150,00	100,00	100,00	200,00	4267,06		
— for Extratimer	"	240,00	240,00	240,00	"	120,00	"	"	"	840,00		
— for særligt Arbeide	"	"	150,00 ²⁾	"	240,00 ³⁾	"	60,00 ⁴⁾	"	"	450,00		
Byg. 50 Tdr. à 10,28.....	514,00	514,00	514,00	514,00	514,00	514,00	"	"	"	3084,00		
— 33 $\frac{1}{8}$ — - -	"	"	"	"	"	"	342,67	342,67	"	685,34		
— 25 — - -	"	"	"	"	"	"	"	"	"	257,00		
Bolig, anslæet til	600,00	"	"	"	"	"	"	"	"	600,00		
Husleiegodtgjørelse	"	300,00	300,00	300,00	300,00	200,00	133,33	133,33	133,33	1799,99		
Skolepenge	43,07 ⁵⁾	46,99	46,99	46,99	46,99	46,98	46,99	46,98	"	371,98		
Brende, 6 Fv. à 28,00.....	168,00	"	"	"	"	"	"	"	"	168,00		
— 3 - - -	"	84,00	84,00	84,00	84,00	"	"	"	"	836,00		
— 1 $\frac{1}{2}$ - - -	"	"	"	"	"	42,00	42,00	42,00	42,00	168,00		
Hovedsum af Lærerlønningerne	2642,13	1784,99	1934,99	1784,99	1784,99	1072,98	724,99	664,98	632,33	13027,37		
						Afdøde Lærer	Skinnerup, Skolepenge for Januar			3,26		
										13030,68		

¹⁾ I denne Reguleringssum er medregnet et Belsb af 200 %, som vedkommende Lærer, ved den Tid de nuværende Reguleringssummer fastsættes, havde for Sangundervisning. Sangtimerne ere nemlig at anse for en integrerende Bestandel af det paagjældende Lærerembede, uagter de overstrides det normerede Timeantal.

²⁾ for Gaardinspektion paa Legepladsen.

³⁾ for Sangundervisning i hele Skolen, i alt 6 Timer ugtl.

⁴⁾ for Haandgjerningsundervisning i Forberedelsesklassen.

⁵⁾ Overlæreren underviser ialt 33 Timer, medens hver af de andre Lærere har 36 Timer.

Bilag I.

Extract

af

Afgangne Grosserer Niels Brocks Testamente af 19 Febr. 1796.

Til Randers By udi Jylland, hvor jeg og min halig Kone er fød, skænkes
og gives til gudelig og verdslig Brug følgende Legater, nemlig:

- 2) Til en grundmuret rummelig Fattiges Frisstole, og dens Lærers
frie Baaning, at opbygges i Mærheden af Kirken, under Geistlig
og Verdslig Øvrighedens Inspection sammestedes, gives 2000 Rdlr.
Skriver to Tusinde Rdlr. dansk Courant.
- 3) Til denne Skoles Fond for 30 af Byens fattige Børn, der
at nyde Undervisning i Christendom, Regning og Skrivning,
samt i Haandarbeide (ligesom i Københavns frie og Arbeids-
stoler) aarlig 7 Rdlr. for hver, er Renterne af den Summa . 5600 Rdlr.
Skriver Fem Tusinde og Sex Hundrede Rigsdaler.
- 4) Til Skoleholderen ved bemeldte Skole, for hver Dreng og Pige,
som viser for Skolens Patroner eller Øvrighed, naar de ere
confirmede og inden de udgaaer af Skolen, at de kan foruden
deres Christendom, læselig skrive og regne de 4 Species, samt
tillige hvad de have lært af Haandarbeide, i den Tid de haver
været i Skolen, udbetales for hver en Præmie af 2 Rdlr.,
skriver To Rigsdaler, hvortil gives Renterne af den Summa . 500 Rdlr.
Resten af disse Renter skal anvendes til Flittigheds- og
Øre-Præmier for de af Skolens Børn, som mest distingverer
sig med Lærvillighed og god Opsørel. Skulle det og hænde,
at der udi et eller flere Aar, ingen Børn skulle udgaae af
denne Skole, som kunde vise Prøve og giøre Rede for, at have
nogenledes lært efter foranførte Forskrift, da nyder Skole-
holderen ingen Præmie eller Belønning af disse Renter, men
skal i saa Tilfælde samlig anvendes til Flittigheds-Præmier
for Børnene, som maae bestaae i gode Skolebøger, eller og til
nødvendig Linned og Klæder.
- 5) Til Hjælp for bemeldte Skoleholders Løn, foruden frie Huns
i Skolen, og en Siettepart af Gevinsten af det som spindes,
strikkes og fararbeides i Skolen, gives Renterne af den Summa . 3000 Rdlr.
Skriver Tre Tusinde Rigsdaler dansk Courant.
- 23) Ligeledes til Skolens Understyttele i bemeldte Arbeids- og
Plejehuus¹⁾, til de fattige Børns Underholdning og Pleje, gives
Renterne af 2000 Rdlr.
Skriver To Tusinde Rdlr. Dansk Courant.

Tilsammen 13100 Rdlr.

¹⁾ Det daværende Fattighus, oprettet ved frivillige Gaver i Aaret 1789 i Anledning af Kronprinsens, den senere Kong Frederik den Sjettes, Formaling. Da den med dette
forbundne Skole, der fra først af kun var en Spindeskole for Pigeborn af Almueklassen,
gik ind, blev Renterne af den ovennævnte Kapital anvendte til Fordel for Haandgjernings-
undervisningen i den Brock-Bredalste Frisstoles Pigeklasser.

Bilag K.

Friskolen. Afgang og Tilgang 1890.

I. Afgang.

Skolerne.	Aarstider.	Til Gyenis andre Skoler.	Til fremmede Kommuner.	Udstr. if. Lov 2/5 25, § 3 og 4.	Konfirmerede.	Døde.	Samt afgrænse helse Aaret.
Drengeeskolen.	Først i Aaret	.	12	.	.	.	12
	I April	2	30	.	46	.	78
	Senere i Aaret	9	31	.	.	.	40
	I Oktober ...	3	6	.	38	.	47
	Sidst i Aaret.	3	4	.	.	2	9
	Hele Aaret...	17	83	.	84	2	186
Pigeskolen.	Først i Aaret	1	6	.	.	.	7
	I April	2	13	.	47	.	62
	Senere i Aaret	.	32	.	.	.	32
	I Oktober ...	2	15	.	56	1	74
	Sidst i Aaret.	2	2	.	.	1	5
	Hele Aaret...	7	68	.	103	2	180
Afgang fra Drengeeskolen hele Aaret		17	83	.	84	2	186
Afgang af begge Kjøn hele Aaret..	24	151	.	187	4	366	

II. Tilgang.

Skolerne.	Årstider.	Det heraf resulterende Børneantal.												Born under 7 Åar d. 31 Decbr.	
		Børneantal d. 1 Januar 1890.	Gra Bøhns andre Stoler.	Gra Børneantallet.	Gra fremmede Børneminner.	Gra Hjemmet.	Tilgang i Åretes Øb.	Tilgang i Åretes Øb.	Tilgang minus Tilgang.	Nødt i Året.	3 April.	Genere i Året.	8 Oktober.	2. 31 Decbr.	
Drengeskolen.	Først i Året.	693	3	14	.	17	12	+ 5	698	.	672	.	664	.	26
	I April		5	1	15	31	52	- 26	
	Senere i Året		4	.	23	5	32	- 8	
	I Oktober....		6	26	1	31	64	+ 17	681
	Sidst i Året.		2	1	35	3	41	+ 32	713
	Hele Året ...		20	28	88	70	206	186	+ 20	
Pigeskolen.	Først i Året.	731	2	.	18	.	20	7	+ 13	744	.	791	.	.	31
	I April		4	36	19	50	109	62	+ 47	
	Senere i Året		.	.	18	.	18	32	- 14	777
	I Oktober....		1	.	10	39	50	74	- 24	753
	Sidst i Året.		.	.	9	.	9	5	+ 4	757
	Hele Året ...		7	36	74	89	206	180	+ 26	
Tilg. i Drengeskolen hele Året		20	28	88	70	206	186	+ 20	
Tilg. af begge Kjøn hele Året		27	64	162	159	412	366	+ 46	1442	1463	1441	1434	1470 ¹⁾	57	

¹⁾ 31 Decbr. 1886 1257
 — 1887 1317
 — 1888 1409
 — 1889 1424

Bilag L.

Frifstolen. Klassernes Antal, Afdelinger og Undervisningstid.

(Klasserne i Hovedstolen ere baade her og senere anførte med Romertal,
Forberedelsesklasserne med danske Tal.

Klasse.	Børneantal.				Formiddag.	Eftermiddag.		
	Drengestolen.		Pigestolen.					
	31 Decr. 1890.	gjennemsnitlig for hele Støret.	31 Decr. 1890.	gjennemsnitlig for hele Støret.				
Konfirmkl.	16	14,58	[22] ¹⁾	22,00	Drengestolen.			
V { a b	37 39	35,73 34,80	29 30	32,98 33,31	V.	b.		
IV { a b	40 40	33,44 33,26	30 34	31,31 33,58	IV.	b.		
III { a b c	39 38 38	33,70 36,76 33,47	32 34 30	33,91 34,47 34,41	III.	b.		
II { a b c	35 37 38	34,64 36,07 35,28	36 35 34	35,39 35,45 35,85	II.	b.		
I { a b c d	37 37 37 "	35,81 36,62 35,69 "	35 35 35 37	35,53 35,42 36,04 36,31	I.	b.		
Forstolen.	2 { a b c d	34 33 33 "	32,23 31,49 31,36 "	36 37 37 36	2.	b. c.		
	1 { a b c d	26 26 26 27	32,17 32,11 31,75 32,44	36 36 37 36	1.	b. d.		
	iafst	713	693,40	757	769,95	Pigestolen.		
for hver Kl.			33,02		33,48	V.		

¹⁾ Dette Tal gjelder for 8 Oktober, som var den Dag, paa hvilken Klassen sluttede; det er derfor ikke medregnet i Hovedsummen, som gjelder for 31 Decbr.

11 Drengeafd. 9 Drengeafd.
11 Pigeafd. 11 Pigeafd.
22 af begge Kjøn 20 af begge Kjøn
foruden Konfirmansklasserne.

Bilag M.

Friskolen. Ugentlig Tidensfærdeling.

Fag.	Hovedskolen.						Forstolen.	
	Søn.	V kl.	IV kl.	III kl.	II kl.	I kl.	2 kl.	1 kl.
Religion	2	4	4	4	3	3	2	2
Dansk	4	5	5	6	6	6	7	6
Historie	2	2	2	2	"	"	"	"
Geografi	1	2	2	2	2	2	"	"
Naturhistorie	1	1	"	"	"	"	"	"
Regning	3	3	3	3	4	4	4	4
Skrivning	2	2	3	3	5	5	5	5
Skriftlæsning	"	1	1	"	"	"	"	"
Ansættelsesundervisning	"	"	"	"	"	"	"	1
Sang ²⁾	"	1	1	1	1	1	"	"
Sum	15	21	21	21	21	21	18 ¹⁾	18
Gymnastik ³⁾ (Drenge)	"	2	2	2	2	2	"	2
Haandgjerning ... (Pigerne)	"	7½	7½	7½	7½	7½	7½	7½

¹⁾ Pigeskolens 2den Forberedelsesklaſe har for Tiden kun 16 Timer.

²⁾ To Uſdelinger undervises samtidig med Undtagelse af V a og b, IV a og b samt I a, alle i Drengeſkolen. Disse Uſdelinger undervises hver for ſig.

³⁾ To Uſdelinger undervises samtidig med Undtagelse af de under ²⁾ nævnte Uſdelinger, der undervises hver for ſig.

Bilag N.

Friskolen. Besøgte og forsømte Skoledage.

I. Drengeskolen.

Klassernes			Samtlige Børns		Forsømte Skoledage:							
Nr.	gennemsnitlige Børnetal.	aarlige Eføldeage.	følgepligtige Dage.	følejegte Dage.	Sygdom.		anden lovlig Gr.		uden lovlig Gr.		tilsammen.	
					Antal.	pCt.	Antal.	pCt.	Antal.	pCt.	Antal	pCt.
Konf.	14,58	96 ¹⁾)	1400	1367	29	2,08	1	0,07	3	0,21	33	2,36
V a	35,73	253 ²⁾)	9039	8605	378	4,18	10	0,11	46	0,51	434	4,80
IV a	33,44		8460	7926	450	5,32	17	0,21	67	0,79	534	6,31
III a	33,70		8527	8140	264	3,10	11	0,13	112	1,31	387	4,54
III c	33,47		8469	7905	405	4,78	45	0,53	114	1,35	564	6,66
II a	34,64		8764	8265	370	4,22	14	0,16	115	1,31	499	5,69
II c	35,28		8925	8504	285	8,19	8	0,09	128	1,43	421	4,72
I a	35,81		9060	8380	443	4,89	25	0,28	212	2,34	680	7,51
2 a	32,23		8154	7658	363	4,45	7	0,09	126	1,55	496	6,08
2 c	31,36		7935	7605	236	2,97	2	0,02	92	1,16	330	4,16
1 a	32,17		8125	7710	366	4,50	1	0,01	48	0,59	415	5,11
1 c	31,75		8033	7469	466	5,80	14	0,17	84	1,05	564	7,02
V b	34,80	209 ³⁾)	7273	7078	154	2,12	16	0,22	25	0,34	195	2,68
IV b	33,26		6951	6591	260	3,74	17	0,26	83	1,19	360	5,18
III b	36,76		7684	7215	304	3,96	71	0,92	94	1,22	469	6,10
II b	36,07		7538	7262	186	2,47	13	0,17	77	1,02	276	3,66
I b	36,62		7653	7198	335	4,38	31	0,41	89	1,16	455	5,95
I c	35,69		7460	7166	149	2,00	38	0,51	107	1,43	294	3,94
2 b	31,49		6581	6304	184	2,80	39	0,59	54	0,82	277	4,20
1 b	32,11		6710	6345	332	4,95	8	0,12	25	0,37	365	5,44
1 d	32,44		6779	6465	263	3,88	5	0,07	46	0,68	314	4,63
Hele Skolen	33,02		159520	151158	6222	3,90	393	0,25	1747	1,10	8362	5,24

¹⁾ Konfirmandklassen, der er halvaarlig, besøger Skolen 5 Gange ugentlig 5—8 Aften. Undervisningen sluttedes d. 11 April og begyndte igjen d. 6 Novbr.

²⁾ Formiddagsklasserne besøge Skolen alle 6 Dage.

³⁾ Eftermiddagsklasserne — — de 5 Dage om Ugen, idet Lørdag Eftermd. er fri.

II. Pigeskolen.

Klassernes			Samtlige Børns		Førstnæste Skoledage:							
Nr.	gennemsnittige Børneantal.	døgnlige Skoledage.	fritlejligheds- dage.	fritlejligheds- dage.	Sygdom.		anden lovlig Gr.		uden lovlig Gr.		tilsammen.	
					Antal.	p.Ct.	Antal.	p.Ct.	Antal.	p.Ct.	Antal.	p.Ct.
Ravnf.	22,00	84 ¹⁾	1848	1803	29	1,57	10	0,54	6	0,32	45	2,43
V a	32,98	254 ²⁾	8378	7945	319	3,81	61	0,73	53	0,63	433	5,17
IV a	31,31		7953	7445	362	4,55	59	0,74	87	1,09	508	6,39
III a	33,91		8613	8263	201	2,33	29	0,34	120	1,39	350	4,06
III c	34,41		8741	8078	493	5,64	28	0,32	142	1,62	663	7,58
II a	35,39		8990	8508	342	3,80	47	0,52	93	1,03	482	5,36
II c	35,85		9107	8389	634	6,96	33	0,36	51	0,56	718	7,88
I a	35,53		9025	8314	531	5,88	78	0,86	102	1,13	711	7,88
I d	36,31		9223	8452	651	7,06	16	0,17	104	1,13	771	8,36
2 c	34,59		8787	8203	525	5,97	26	0,30	33	0,38	584	6,65
1 a	31,59		8024	7647	346	4,31	4	0,05	27	0,34	377	4,70
1 d	32,09		8152	7625	462	5,67	3	0,04	62	0,76	527	6,46
V b	33,31	210 ³⁾	6995	6540	400	5,72	44	0,63	11	0,16	455	6,50
IV b	33,58		7052	6727	181	2,57	64	0,91	80	1,13	325	4,61
III b	34,47		7239	6799	270	3,73	19	0,26	151	2,09	440	6,08
II b	35,45		7445	6884	413	5,55	57	0,77	91	1,22	561	7,54
I b	35,42		7438	6936	413	5,55	42	0,56	47	0,63	502	6,75
I c	36,04		7568	6926	535	7,07	29	0,38	78	1,03	642	8,48
2 a	33,51		7038	6617	381	5,41	19	0,27	21	0,30	421	5,98
2 b	34,57		7260	6843	366	5,04	10	0,14	41	0,56	417	5,74
2 d	34,15		7172	6661	460	6,41	30	0,42	21	0,29	511	7,13
1 b	31,21		6554	5998	520	7,93	8	0,12	28	0,43	556	8,48
1 c	32,28		6779	6491	254	3,75	19	0,28	15	0,22	288	4,25
Hele Skolen	33,48		175381	164094	9088	5,18	735	0,42	1464	0,83	11287	6,44

¹⁾ Konfirmandklassen, der er halvaarlig, besøger Skolen 5 Dage ugentlig 5—8 Aften. Undervisningen begyndte 1 Mai og sluttede 8 Oktober.

²⁾ Formiddagsklasserne besøge Skolen alle 6 Dage.

³⁾ Eftermiddagsklasserne — — de 5 Dage om Ugen, idet Lørdag Eftermd. er fri.

III. Haandgjerningskolen.¹⁾

Klassernes				Samtlige Børns				Forsomte Skoledage:								
Afdelinger.		Børneantal d. 31 Decbr.	gennem- snittige Børneantal.	døafsigte Skoledage.	følelignende Dage.	følelignede Dage.	Skoledom.	anden lovlig Gr.	uden lovlig Gr.	tilsammen.						
		Antal.	pCt.				Antal.	pCt.	Antal.	Antal.	pCt.	Antal.	pCt.	Antal.	pCt.	
III	A	1 Hold	31	29,37	211	6197	5894	238	3,84	34	0,55	31	0,50	303	4,89	
		2 —	31	28,88	211	6094	5806	208	3,41	58	0,95	22	0,36	288	4,73	
	B	1 —	36	35,53	210	7416	7001	312	4,21	77	1,04	26	0,35	415	5,60	
		2 —	36	33,05	210	6941	6656	197	2,84	59	0,85	29	0,42	285	4,11	
II	A	1 Hold	23	24,97	211	5269	4824	417	7,91	9	0,17	19	0,36	445	8,45	
		2 —	28	23,95	211	5054	4809	227	4,49	5	0,10	13	0,26	245	4,85	
	B	1 —	30	28,20	210	5922	5554	326	5,50	14	0,24	28	0,47	368	6,21	
		2 —	29	28,11	210	5904	5594	269	4,56	16	0,27	25	0,42	310	5,25	
I	A	1 Hold	27	21,60	211	4558	4285	248	5,44	3	0,07	22	0,48	273	5,99	
		2 —	19	20,57	211	4341	4060	258	5,94	4	0,09	19	0,44	281	6,47	
	B	1 —	26	24,16	210	5073	4847	203	4,00	7	0,14	16	0,32	226	4,45	
		2 —	24	22,80	210	4787	4450	312	6,52	8	0,17	17	0,36	337	7,04	
Samtlige Afdelinger		340	26,77		67556	63780	3215	4,76	294	0,44	267	0,40	3776	5,59		

¹⁾ Hvert Hold har $1\frac{1}{2}$ Times Undervisning daglig, fast $7\frac{1}{2}$ Time om Ugen.

Bilag O.

Friskolen.

I. Det fast ansatte Lærerpersonale og dets Lønninger (af Ræmnerkassen)
31 Decbr. 1890.

Nr.	Lærernes og Lærerindernes Navne.	Ansettelse ved Randers Skolevejen.	Ugentligt Timetal.	Lønningsklassé.	Embedernes Reguleringssummer, anf. 1886.
1	H. P. Jacobsen	15/4 90	18	A	2710
2	L. C. Barlag	1/2 55	44 ¹⁾	B ²⁾	1769
3	P. S. Hjør	25/11 62	44	B ³⁾	1619
4	S. Jensen	2/4 64	36 ⁴⁾	B	1619
5	L. Nielsen	23/3 75	44 ⁵⁾	B ⁶⁾	1619 ¹²⁾
6	A. Nielsen	1/5 80	42	B	1619 ¹²⁾
7	F. L. G. B. Hvejsel	15/8 85	48 ⁷⁾	C ⁸⁾	1780 ¹²⁾
8	K. N. Langdal Kristensen	23/10 85	44	C	1330 ¹²⁾
9	J. A. Nielsen	28/7 87	39 ⁹⁾	E	1030
1	Johanne M. Brock	20/1 75	36	b	1107
2	Caroline F. H. Th. E. Müller ..	1/8 77	40 ¹⁰⁾	b	1107 ¹²⁾
3	Aurelia Th. Voigt	4/10 81	36	c	928
4	Wilhelmine C. E. Albrechtsen	20/7 83	36	c	928 ¹²⁾
5	M. N. Fvarsgaard Düppel, født Vandborg	15/8 85	36	c	928 ¹²⁾
6	Annette E. Petersen	7/10 86	36	d	828 ¹²⁾
7	Anna Ch. Andersen ¹¹⁾	1/1 87	36	e	708

Lønningsklassernes Betegnelse:

A = Overlærer og Inspektør.

B = Høiest Løn for Lærere.

C = Lavest Løn med Tillæg for Lærere.

D = Normeret lavest Løn - - -

E = Lavest Løn med Nedf. - - -

b = Høiest Løn for Lærerinder.

c = Lavest Løn med Tillæg for Lærerinder.

d = Normeret lavest Løn - - -

e = Lavest Løn med Nedf. - - -

¹⁾ samt 5 Timer i Pigekonfirmandklasjen. ²⁾ samt 150 Kr som Overlærerens Medhjælper paa Pigeskolen. ³⁾ samt 150 Kr som Gaardinspektør ved Pigeskolen. ⁴⁾ samt 2 Timer ved hver af Konfirmandklasserne. ⁵⁾ samt 4 Timer ved Drengkonfirmandkl. ⁶⁾ samt 150 Kr som Gaardinspektør ved Drengeskolen. ⁷⁾ heraf 1 Time ved Drengeskolens Konfirmandklasse. ⁸⁾ samt 450 Kr som Ganglærer. ⁹⁾ samt 3 Timer i Drengkonfirmandkl. ¹⁰⁾ samt 4 Timer i Pigekonfirmandkl. ¹¹⁾ fast ansat 20/8 90. ¹²⁾ omreguleret ifølge Mstr. af 18 Marts 1891.

Anm. Ved Drengeskolens Konfirmandklasse har Lærer Thorup ved Borgereskolen undervist 4 Timer og Lærer Carl Poulsen 1 Time ugentl. Ved Pigeskolens Konfirmandkl. har Lærer Nissen ved Borgereskolen undervist 4 Timer ugentl.

II. Lønnens Størrelse i de forskjellige Lønningsklasser for 1890.

Lønningsarter.	Lærere.					Lærerinder.			
	Over-læreren (Inspektør) A	Høiest Løn B	Lavest Løn			Høiest Løn b	Lavest Løn		
			m. Tillæg C	normeret D	m. Nedj. E		m. Tillæg c	normeret d	m. Nedj. e
Pengeløn	1340,00	600,00	450,00	300,00	150,00	400,00	300,00	200,00	100,00
Bhg, 50 Tdr. à 10,28	514,00	514,00	514,00	514,00	514,00	342,67	342,67	342,67	342,67
— 33½ — —	342,67	342,67	342,67	342,67
Bolig, anslaget til	600,00								
Husleiegodtgjørelse		300,00	200,00	200,00	200,00	200,00	133,33	133,33	133,33
Skolepenge	94,94	94,94	94,94	94,94	94,94	94,94	94,94	94,94	94,94
Bændfelsgodtgjørelse	140,00	84,00	42,00	42,00	42,00	56,00	42,00	42,00	42,00
	2688,94	1592,94	1300,94	1150,94	1000,94	1093,61	912,94	812,94	712,94

Bilag P.

Friskolen. Timelærerinderne og deres Lønninger¹⁾
31 Decbr. 1890.

Nr.	Lærerindernes Navne.	Afsættelse ved Randers Skole- væsen.	Ugentligt Timetal.	Aarslig Løn.	Examined eller ueksam.
1	M. M. Sommerfeldt	29/9 70	36	800 Kr	ueexam.
2	A. K. A. Leverhøjten	20/4 75	18	400 —	—
3	L. B. Hjuler	1/1 82	36	700 —	—
4	B. J. Mogensen Frost, f. With ..	1/9 84	22	50 Kr pr. Time ²⁾	—
5	J. K. Sørensen	1/6 85	18	350 Kr	
6	J. E. E. Oppermann	14/8 88	36	650 —	exam.
7	A. Hansen	1/9 89	36	650 —	—

- ¹⁾ Fra 1 Januar 1890 udredes lønnen efter følgende Skala:
 Begyndelsesalon 650 Kr for 36 Timers ugentl. Undervisning
 efter 5 Aars Tjenestetid 700 — — — —
 — 10 — — 750 — — — —
 — 15 — — 800 — — — —
- ²⁾ Haar ikke Betaling for Julie-, Paaske-, Printse- og Sommerferien, men for de øvrige Ferier.

Bilag Q.

Friskolen.

I. Haandgjerningslærerinderne¹⁾ og deres Lønninger
31 Decbr. 1890.

Nr.	Lærerindernes Navne.	Ansættelse ved Skolevæsenet.	Lønningsklasse.
1	M. M. Albrechtsen	$\frac{1}{2}$ 72	Mellemste
2	C. B. M. Schou	$\frac{1}{9}$ 85	Laveste
3	A. M. Davidsen	$\frac{1}{1}$ 90	—

¹⁾ Hver Lærerinde underviser 30 Timer ugentlig.

II. Lønnens Størrelse i de forskellige Lønningsklasser for 1890.

Lønningsarter.	Høieste Løn. ¹⁾	Mellemste Løn.	Laveste Løn.
Pengeløn	200,00	200,00	350,00
Byg. 25 Tdr. à 10,28.	257,00	257,00	
Husleiegodtgjørelse...	133,33		
Brændselsgodtgjørelse .	56,00		
Hovedsummer	646,33	457,00	350,00

¹⁾ Da en Forandring af Haandgjerningsundervisningen og af Haandgjerningslærerinderne's Stilling er under Forhandling, har ingen Oprytning til høieste Lønningsklasse fundet Sted i 1890. Et midlertidigt Tillæg er bevilget de to ældste Haandgjerningslærerinder for 1891.